

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

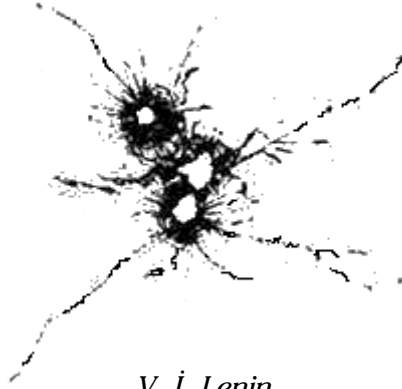
Zafer Bizim Olacaktır !

<http://www.kurtulusephesi.com>

YIL: 13 SAYI: 71 Ocak-Şubat 2003

El deber de todo revolucionario es hacer la revolución
Her devrimcinin görevi, devrim yapmaktır

V. İ. Lenin
Sosyalizm ve Savaş

Irak,
Bölgesel ve Emperyalistler Arası
Çelişkilerin Katalizatörü mü?

“Globalist” Küçük-Burjuvazinin
Kozmopolit Kıbrıs Çözümü

V. İ. Lenin
Avrupa Birleşik Devletleri Sloganı Üzerine

Brezilya:
PT, Lula, “Lula Light”,
Porto Alegre Forumu

Latin-Amerika’da
Pasifikasyon ve Sol

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi
Halkın Devrimci Öncüleri
Ulaş Bardakçı
İlker Akman, Hasan Basri Temizalp, Yusuf Ziya Güneş
Yüksel Eriş, Nedim Atılğan, Mustafa Atmaca

Yeni Maoist KP Üzerine

SOSYALİZM VE SAVAŞ LENİN	3	Lenin'in savaşlar karşısında proletarya partisinin tutumunu ortaya koyduğu <i>Sosyalizm ve Savaş</i> 'tan bir bölüm.
IRAK, BÖLGESEL VE EMPERYALİSTLER ARASI ÇELİŞKİLERİN KATALİZATÖRÜ MÜ?	6	Amerikan emperyalizminin Irak'ın işgaline yönelik askeri saldırı öncesinde ortaya çıkardığı çelişkiler ve bunların gelişme dinamiklerine ilişkin bir değerlendirme.
"GLOBALİST" KÜÇÜK-BURJUVAZİNİN KOZMOPOLİT KIBRIS ÇÖZÜMÜ	13	"Ver-kurtul", "al-ver-kurtul" düşüncelerinin etkinliği içinde Kıbrıs sorununun çok yönlü niteliği ve bu sorun karşısında küçük-burjuvazinin yaklaşımını ele alan bir yazı.
AVRUPA BİRLEŞİK DEVLETLERİ SLOGANI ÜZERİNE LENİN	20	Lenin'in Avrupa Birleşik Devletleri sloganı konusundaki değerlendirmesi.
BREZİLYA: PT, LULA, "LULA LIGHT" PORTO ALEGRE FORUMU	23	Ülkemiz "sol" yasalçılarının örnek gösterdikleri Brezilya PT'sinin ve Ekim 2002 seçimlerinde devlet başkanı seçilen PT adayı Lula'nın evrimi ve Porto Alegre'te toplanan küçük-burjuva "global" aydın forumu üzerine.
LATİN-AMERİKA'DA PASİFİKASYON VE SOL	29	Gaby Weber'in "Gerilla Bilanço Çıkartıyor" kitabından bir bölüm.
THKP-C HALKIN DEVRİMCİ ÖNCÜLERİ: ULAŞ BARDAKÇI İLKER AKMAN HASAN BASRİ TEMİZALP YUSUF ZİYA GÜNEŞ YÜKSEL ERİŞ NEDİM ATILGAN MUSTAFA ATMACA	32	Onlar, Halkın Devrimci Öncüsü'ydüler. Mücadelelerinin ve sonuçlarının bilincinde olarak savaştlar.
YENİ MAOİST KP ÜZERİNE	35	TKP/ML'nin kendisini "Maoist Komünist" Parti'ye dönüştürmesi üzerine yaptıkları açıklamaların kısa bir değerlendirmesi.

KURTULUŞ CEPHESİ

SORUMLU (V.i.S.d.P) : **Sezai Görür**

Yazışma Adresi:

Postfach 1414

55504 Bad Kreuznach / Deutschland

İnternet Adresi:

<http://www.kurtuluscephesi.com>

<http://www.kurtuluscephesi.org>

E-Mail Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.com

Bu sayı İLKER Matbaası'nda basılmıştır.

Baskı Tarihi: 7 Şubat 2003

Ederi: 1.000.000 TL.

3 €

Abone Ederi:

10 Sayı 40 €

15 Sayı 55 €

V. İ. Lenin

Sosyalizm ve Savaş

(Parça)

Sosyalistlerin Savaşa Karşı Tutumları

Sosyalistler, halklar arasındaki savaşları daima barbarca ve canavarca bulmuşlar ve kötülemişlerdir. Bizim savaşa karşı tutumumuz gene de aslında burjuva pasifistleri ile anarşistlerden farklıdır. Her şeyden önce, biz, bir yanda savaşlar ile öte yanda bir ülke içindeki sınıf savaşmaları arasındaki ayrılmaz bağlılığı; sınıflar ortadan kaldırılmadan ve sosyalizm kurulmadan savaşların ortadan kaldırılmasının olanaksızlığını ve iç savaşların, örneğin, ezilen sınıfın ezene, kölenin köle sahiplerine, serflerin toprak beylerine, ücretli işçilerin burjuvaziye karşı verdikleri savaşların haklılığını, ilerici niteliğini ve gerekliliğini tamamen kabul ederiz. Biz marksistler, hem pasifistlerden, hem anarşistlerden, her savaşın ayrı ayrı, Marx'ın diyalektik materyalizmi görüşü açısından, tarihsel bir incelenmesi yapılması gerektiğini kabul ederiz. Her savaşta kaçınılmaz bir biçimde olagelen dehşete, zulme, sefalete ve işkenceye karşın, tarihte ilerici nitelikte pek çok savaş vardır; bu savaşlar (örneğin mutlakiyet ya da kölelik gibi) çok kötü ve gerici kurumların yıkılmasına ya da (Türkiye ve Rusya'da olduğu gibi) Avrupa'da en barbar despotlukların ortadan kalkmasına yardım ederek, insanlığın gelişmesine hizmet etmişlerdir. Bunun için, bugünkü savaşın da tek başına tarihsel özelliklerini incelemek zorunluluğu vardır.

Modern Zamanların Tarihinde Savaş Türleri

Büyük Fransız Devrimi ile insanlık tarihinde yeni bir çağ açılmıştır. O zamandan Paris Komününe kadar, yani 1789'dan 1871'e kadar, ulusal kurtuluş için verilen bazı savaşların ilerici bir burjuva niteliği vardır. Bir başka deyişle, bu savaşların başlıca içerikleri ve tarihsel anlamları, mutlakiyeti ve feodalizmi devirmek, hiç değilse bu kurumların temelini sarsmak ya da yabancı boyunduruğundan kurtulmaktır. Onun içindir ki, bu savaşlar ilerici savaşlardır ve bu gibi savaşlar verilirken bütün içten devrimci demokratlar ile sosyalistler, feodalizmin ve mutlakiyetçiliğin temellerini yıkan ya da en azından bu temelleri sarsan, ya da yabancıların baskısına karşı savaşım veren tarafa (yani burjuvaziye) daima sevgi duymuşlardır. Örneğin, Fransa'nın verdiği devrimci savaşlar, yabancı toprakların Fransızlar tarafından yağma edilmesi ve ele geçirilmesi gibi bir unsuru da içerdiği halde, bu unsur, ihtiyar ve köleci Avrupa'daki feodalizmi ve mutlakiyeti paramparça eden bu savaşların temel tarihsel anlamını zerre kadar değiştirmemiştir. Fransa-Prusya savaşında Almanya, kuşkusuz Fransa'yı soydu ama, bu durum, gene de, milyonlarca Almanı feodal merkezîyetçilikten ve çar ile Napo-

leon III gibi iki despotun zulmünden kurtaran bu savaşın temel tarihsel özelliğini değiştiremez.

Saldırgan ve Savunucu Savaş Arasındaki Ayrım

1789-1871 dönemi, derin izler ve devrimci anılar bırakmıştır. Feodalizmin, mutlakiyetin ve yabancı zulmünün devrilmesinden önce proletaryanın sosyalizm için vereceği savaşımın gelişmesi olanaksızdı. Böyle bir dönemin savaşları ile ilgili olarak "savunma" savaşının meşruluğu üzerine söz ederken, sosyalistler, daima sonu ortaçağ kurumlarına ve köleliğe karşı devrime çıkacak olan bu amaçları gözönünde bulundurmışlardır. "Savunma" savaşı sözü ile sosyalistler, her zaman bu anlamda "haklı" bir savaşı kastetmişlerdir (W. Liebknecht de bir defasında bunu tıpkı böyle ifade etmiştir). Sosyalistler, yalnızca bu anlamda, "anayurdun savunulması için" verilen savaşlara ya da "savunma" savaşlarına, meşru, ilerici ve haklı savaşlar gözü ile bakmışlar ve bakmaktadırlar. Örneğin, yarı, Fas Fransa'ya, Hindistan İngiltere'ye, İran ya da Çin, Rusya'ya... savaş açsalar, ilk saldıran kim olursa olsun, bu savaşlar, "haklı" savaşlar, "savunma" savaşları sayılırlar; ve her sosyalist, ezilen, bağımlı, eşit olmayan devletin, ezen, köleci, soyguncu "büyük"devlete karşı kazanacağı zaferi sevgi ile karşılar.

Ama şöyle bir durumu gözünüzün önüne getirin: 100 kölesi olan bir köle sahibi, kölelerin daha "adil" bir dağılımı için 200 kölesi olan bir köle sahibine karşı savaşa giriyor. Açık ki, bu durumda, "savunma" savaşı ya da "anayurdun savunulması için" savaş deyimlerinin kullanılması, tarihsel bakımdan yanlış, ve uygulamada, halkın, işin inceliğini aramayan ve bilisiz kimselerin, kurnaz köle sahiplerince aldatılması olur. İşte bugünkü emperyalist burjuvazi, köleliği sağlamlaştırmak ve güçlendirmek için köle sahipleri arasındaki savaşı, "ulusal" ideoloji ve "anayurdun savunulması" gibi sözlerle halka yutturmak istemektedir...

Pasifizm ve Barış Sloganı

Yığınların barıştan yana duyguları, çoğu zaman, bir protestonun başlangıcını, savaşın gerici niteliğine karşı kızgınlığı ve yığınların bu niteliğin bilincine vardıklarını ifade eder. Bu duygudan yararlanmak, sosyal-demokratların görevidir. Bu anlamdaki her harekete, her gösteriye bütün güçleriyle katılacaklar, ama devrimci bir harekete geçilmeden, toprak ilhakları olmadan, uluslara tahakküm edilmeksizin, yağmasız, şimdiki hükümetler ile egemen sınıflar arasında yeni yeni savaşların tohumları atılmaksızın barışın mümkün olabileceğini söyleyecek, halkı kandırmayacaktır. Halkın bu şekilde aldatılması hasım hükümetlerin gizli politikalarına hizmet etmek ve bunların karşı-devrimci planlarını kolaylaştırmak demektir. Sürekli ve demokratik barış isteyen herkes, hükümetler ile burjuvaziye karşı, bir iç savaştan yana olmak zorundadır.

Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı

Bugünkü savaşta halkın burjuvazi tarafından en yaygın aldatılma biçimi, yağmacı amaçlarını "ulusal kurtuluş" ideolojisi maskesi arkasına gizlemeleridir. İngilizler Belçikalılara, Almanlar Polonyalılara vb. özgürlük vaad ediyorlar. Gördüğümüz gibi, bu savaş, aslında dünyadaki ulusların çoğunluğunu ezen ülkelerin, bu zulüm ve sömürüyü derinleştirmek ve genişletmek savaşıdır.

Ulusların ne türden olursa olsun ezilmelerine karşı savaşım vermeksizin, sosyalistler, asıl büyük hedeflerine ulaşamazlar. Bu yüzden sosyalistler, ezen ülkelerin (özellikle sözde "büyük" devletlerin) sosyal-demokrat partilerinden, ezilen ulusların, sözcüğün politik anlamıyla kendi kaderlerini tayin hakkını, yani politik bağımsızlık hakkını tanımalarını ve bu hakkı savunmalarını istemelidirler. Büyük bir ulusun ya da sömürgeleri olan bir ulusun sosyalistleri, eğer bu hakkı savunmuyorsa şovenisttir.

Bu hakkın savunulması hiçbir biçimde küçük devletlerin kurulmasını özendirmek değildir; tersine, daha özgür, korkudan uzak ve bu yüzden daha geniş ve daha evrensel büyük devletlerin ve devletler federasyonunun kurulmasını hazırlamaktır. Bu büyük devletler, yığınlar için daha yararlı olduğu gibi, ekonomik gelişmeye de daha elverişlidir.

Ezilen ulusların sosyalistleri ise, hem ezen, hem de ezilen azınlıkların işçilerin (örgütlenme dahil) tam bir birliği için savaşım vermelidir. Bir azınlığın ötekinden yasalar yoluyla ayrılması fikri (Bauer ve Renner'in savundukları sözde "kültürde-ulusal özerklik") gerici bir fikirdir.

Emperyalizm, dünya uluslarının bir avuç "büyük" devletçe gitgide daha fazla ezilmesi çağıdır, bu yüzden ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı tanınmaksızın, emperyalizme karşı, uluslararası sosyalist devrim için savaşım vermek olanaksızdır. "Başka ulusları ezen ulus özgür olamaz" (Marks ve Engels). "Kendi" ulusunun başka ulusları ezmesine gözyuman bir proleter, sosyalist bir proleter olamaz.

Lenin,
Sosyalizm ve Savaş,
s. 11-14. 30-31

Irak, Bölgesel ve Emperyalistler Arası Çelişkilerin Katalizatörü mü?

“Bugün herkes Amerikan emperyalizminin Irak’a ne gün saldıracağını beklemektedir. Bu beklenti öylesine olağan hale gelmiştir ki, yürütülen tüm diplomatik görüşmeler sadece Amerikan emperyalizminin saldırı gününü erteleme çabası olarak görülür olmuştur. Kimilerine göre, Amerikan emperyalizmi Irak’a Aralık ayında saldıracaktır.

Bir başkasına göre ise, saldırı Aralık-Şubat 2003 arasındaki bir tarihte gerçekleşecektir. Saldırı tarihine ilişkin rivayetler muhtelif de olsa, ortak tek nokta bu saldırının mutlak olduğudur.

Globalleşen dünyanın yeni ‘sol’unun temsilcisi olarak sunulan Tony Blair ve ‘şahin’ W. Bush’un Irak’a yönelik saldırıyı hak-

lı ve meşru gösterebilmek amacıyla ortaya attıkları iddialar ne denli düzmece, yüzeysel ve bir askeri saldırıyı hiçbir biçimde meşrulaştıramayacak nitelikte olsalar bile, saldırının kaçınılmazlığı herkes tarafından kabul edilir olmuştur.”

Bundan dört ay önce 69. sayımızda yayınlanan *Irak* yazısı bu satırlarla başlıyordu. Ve Şubat 2003'e girildiğinde Amerikan emperyalizminin Irak'a yönelik saldırısı birkaç haftalık bir olgu haline gelmiştir.

Aradan geçen dört ay içinde Amerikan emperyalizmi askeri yığınağını “medya”da fazlaca yer almayacak şekilde tamamlarken, yer yer yayınlanan “savaş senaryoları”yla, savaştan çok “savaş sonrası”na ilişkin kamuoyu hazırlanmaya başlanmıştır.

Ancak Amerikan emperyalizmi, kamuoyu oluşturmak amacıyla milyonlarca dolara “medya”ya aktarmasına rağmen, kendisinin büyük askeri gücü karşısında, değil Saddam'ın, hiç bir ülkenin “birkaç gün” ya da “hafta”dan daha fazla dayanamayacağı propagandası yapmasına rağmen, dünya kamuoyunda istediği oluşumu sağlayamamıştır.

Hernekadar Amerikan emperyalizmi “kendi savaşı”na destek verecek bir kamuoyu sağlayamamışsa da, dünya çapında savaş karşıtı gösteriler, geniş halk kitlelerinin sessizliği içinde küçük umut damlaları olarak kalmıştır.

Amerikan emperyalizminin Irak'a yönelik saldırısının nasıl olacağı, Irak'ın nasıl işgal edileceği, işgal sonrasında oluşturulacak yönetimin ne olacağı fazlaca önemli değildir. Irak'a ister kuzeyden ve güneyden aynı anda saldırılsın, ister kuzeyden Türkiye oligarşisinin ordusuyla birlikte saldırı düzenlensin ya da Kuzey Irak'taki kürt grupları doğrudan savaşın içinde yer alsın, mevcut durumda hiç birşeyi değiştirmeyeceği gibi, gelecekteki gelişmeleri de belirlemeyecektir. Bu konuda ülkemiz “medya”sında Amerikan emperyalizminin dolarlarıyla yayınlanan haberlere bakıldığında ise, neredeyse herşey savaş sonrasında Irak'ın paylaşımı için “masaya oturmak”, “masada yer almak”la bağlantılı hale getirilmiştir.

Kıbrıs'tan AB'ye kadar tüm uluslararası konularda egemen olan küçük-burjuva anlayışla “medya”da yayınlanan düzmece “savaş sonrası senaryoları”, “ne kadar savaşa destek verirsen, o kadar alırsın” mantığıyla kamuoyuna sunulmaktadır. Ekonomik kriz

içinde bulunan, halkın artan oranda yoksullaştığı ve özellikle de küçük-burjuvazinin mülksüzleştirildiği bir dönemde, T. Özal'ın “bir koyup üç alma” mantığı, tüccar zihniyetiyle “ucuza alıp, pahalıya satma” mantığına dönüştürülmüştür. (“Yap-işlet-devret”)

Bugün 3 Kasım seçimlerinin muzaffer “demokrat müslüman kardeşlerimiz”, “günah bizden gitti” söylemiyle Amerikan emperyalizminin yanında savaş hazırlıklarını tamamlarken, Tayyip Erdoğan, “Irak hareketinin başında ‘denklem dışı kalınması’ halinde harekattan sonraki gelişmeleri yönlendirecek konumda olmanın da mümkün olmayacağına” ilişkin fetva vermeye başlamıştır.

“Türkiye'nin uzun vadeli çıkarları ve hatta Allah muhafaza güvenliği tehlikeye girebilir. Ülke çıkarlarını korurken çetin gerçeklerle yüzyüze geldiğimizi, ülkenin çıkarlarına halel getirmemek için zor kararlar vermek zorunda olduğumuzu herkes biliyor. Herkes bilmelidir ki, bizim ahlaki önceliğimiz tabii ki barış ve tüm insanlığın selametidir. Ama siyasi önceliğimiz biricik Türkiyemiz ve Türkiye'nin bekasıdır.”*

Irak'a yönelik askeri saldırı henüz başlamadan Tayyip Erdoğan ve AKP'nin Amerikan emperyalizminin yanında saf tutmaları, savaşın ilk somut sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Artık AKP etrafında toplanmış hiçbir şeriatçı, “demokrat müslüman”, kendi ideolojilerinin ve siyasal görüşlerinin **tutarlılığından** söz edemeyeceklerdir. Devrimci mücadelenin ağır baskı koşulları altında tutulduğu ve “eski solcular”ın “globalizm” söylemiyle emperyalizmin saflarına geçtiği bir süreçte, “elde kalan tek temiz ve namuslu kesim” olarak kendilerini sunan şeriatçıların “zafer günleri” fazla uzun sürmemiştir.

Irak saldırısı daha başlamamışken ortaya çıkan ikinci olgu ise, ülkemizdeki şeriatçıların, tüm “ümmeççi” söylemlerine karşın **milliyetçi ve şovenist olduklarıdır**.

Böylece şeriatçılığın sınıfsal temelini oluşturan **küçük ve orta sermaye** kesimlerinin sınıfsal niteliği de belirgin biçimde görünür olmuştur. Ve kimilerinin savladığı gibi, bu küçük ve orta sermaye kesimlerinin, sömürge ve yan-sömürge ülkelerde görülen

* Tayyip Erdoğan'ın 4 Şubat 2003 tarihli AKP grubunda yaptığı konuşma.

anti-emperyalist “milli burjuvazi”yle uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Bu kesimler, eski dönemin milli burjuvazisi gibi, kendine ait milli (ulusal) pazara sahip olmaktan çok, emperyalizmle işbirliği yaparak kendini güçlendireceğini düşünmektedir. Bu nedenle, şeriatçılıkta kendini siyasal olarak ifade eden küçük ve orta sanayi ve tüccar sermayesi, emperyalizmin **mevcut işbirlikçilerinin yerine** kendilerinin geçirilmesini istemektedirler. Bu yüzden, emperyalizmin her türden isteğini canla-başla karşılamak ve hatta olabildiğince daha fazlasını gönüllü olarak yapmak durumundadırlar. Onların, emperyalizmin işbirlikçisi olabilmek için yapamayacakları şey yoktur.

Bugün, ülkemiz siyasetinde meydana gelen gelişmeler, asıl olarak **oligarşi dışındaki sömürücü sınıfların** kendi içlerindeki çelişkilerin keskinleşmesini getirmektedir. Diğer bir ifadeyle, 3 Kasım seçimleri öncesinde kendilerini AKP çevresinde toplayan bu sömürücü sınıflar, yeniden **ayırışma sürecine girmişlerdir**.

Irak saldırısında Amerikan emperyalizminin yanında yer alarak, kendilerine yeni “pazar” bulacağını sanan ve asıl olarak AKP yönetiminde ağırlıklı yere sahip olan kesimler, işgalci Amerikan askerlerine bisküvi, fındık, fıstık satarak geliştireceklerini ve Musul-Kerkük petrolerinden alınacak komisyonla büyüyeceklerini düşünmektedirler.

Diğer yandan, bugüne kadar “müslüman kardeş” edebiyatıyla kendini avutan, dünya fiyatlarının altında verdikleri fiyatlarla “müslüman ülkeler”e mal satan kesimler, Amerikan emperyalizminin Irak saldırısı ve işgalıyla birlikte bu pazarlardan da olabileceklerinden korkmaktadırlar.

Turizm alanında faaliyet gösteren “şeriatçı” ve “laik” tüm kesimler ise, bu savaşta en ağır faturayı kendilerinin ödeyeceğini çok iyi bilmektedirler.

Tüm bu kesimler, T. Erdoğan’ın “Denklemin dışında kalan karar mekanizmasında da yer alamaz” tehdidini ne kadar ciddiye alırlarsa alsınlar, karşı karşıya oldukları durumdan kurtulamayacaklarını hissetmektedirler. Oysa ödeyecekleri bedel, tahminlerinden çok daha fazla olacaktır.

Amerikan emperyalizminin Irak saldırısı ve saldırı sonrasındaki işgal “senaryoları”nın tozu dumanı arasında gözlerden kaçan “küçük” olgular vardır. İşte bu “küçük” olgulardan birisi **Avustralya**’nın Amerikan em-

peryalizminin her türden savaşında ve savaş çığırkanlığında ön saflarda yer almasıdır.

1915’te İngiliz emperyalizmiyle birlikte Anadolu topraklarını işgale gelen ANZAK’ların torunları, 1960’larda Vietnam Savaşı’nda Amerikan emperyalizminin saflarında savaşmışlar ve bugün Irak saldırısında “özel güçler”iyle ön saflarda yer almaktadır.

Avustralya tarihi, tarihin en büyük acılarını çekmiş, aşağılanmış bir halkın, dünyanın mazlum, acı çeken halklarına karşı yürütülen emperyalist savaşların ön saflarında yer almasının tarihidir. Bir taraflarıyla İngiliz aristokrat kültürünün parçası olmakla övünen, diğer taraflarıyla “yeni Amerikalı” olduklarını düşünen ve bu yüzden saldırgan, pervasız Amerikalı tipine özenen Avustralyalılar, dünyanın uzak bir köşesinde bulunmanın avantajıyla dünya halklarının dikkatlerini fazlaca çekmemişlerdir. Ama bugün, Amerikan emperyalizminin yanında yer alan İngilizlerle birlikte fiili savaş gücü olarak Irak saldırısında ve işgalinde yer alan üçüncü ülke durumundadır.

Olaylara “global” baktığını sanan küçük-burjuva diyecektir ki, Avustralya’nın “küçük bir askeri birlikle” bu savaşta ve işgalde yer almasının ne önemi var?

Olay basittir!

Eğer Tayyip Erdoğan’ın söyledikleri doğruysa, yani “denklemin dışında kalan karar mekanizmasında da yer alamaz”sa, bugün Irak’ın yağmalanmasını ifade eden “masa”nın üç sahibi bugünden bellidir: Amerika, İngiltere ve Avustralya.

Amerikan ve İngiliz emperyalizminin Orta-Doğu’ya ilişkin planları ve tasarıları yeterince bilinmektedir. Bu nedenle paylaşım “masası”ndan (tabii olursa) neler alacakları bugünden bellidir. Belli olmayan ise Avustralya’nın ne alacağıdır.

Konuyu algılayabilmesi için “globalist” küçük-burjuvanın, durup geçmiş yılları anımsaması gerekmektedir. İnsanların dün ve yarınını önemsememeyi bir marifet zanneden bu “globalist” küçük-burjuva, şüphesiz biraz zorlanacaktır. Yine de, bu ülkenin, “bu coğrafyanın” bir yerinde **GAP** adında bir şeyin olduğunu anımsayabilir. Ve o zaman, GAP’la Avustralya’nın yakın ilgisini de anımsama olasılığı vardır.

GAP olayıyla ilgisi olan herkesin çok iyi bildiği gibi, GAP’ın tamamlanamamasında en önemli güçlerden birisi de **Avustralya**’dır. Amerika, İngiltere ve Avustralya’da faa-

liyet yürüten uluslararası gıda tekelleri için GAP, kendilerinden başka kimseye yar edilemeyecek kadar büyük bir projedir. İşte gözleri Musul-Kerkük petrolünden başka birşey göremeyecek kadar körleşmiş olanlar, Irak'ın işgali ile ortaya çıkacak büyük "Mezopotamya" topraklarını da görememekteyiler.

Bu öylesine çok yönlü bir paylaşım ortaya çıkarmaktadır ki, "bağımsız" ya da "bağımlı" Kürdistan'ın kurulup kurulmayacağını da belirleyecek niteliktedir.

"Globalist" küçük-burjuva anımsayamasa da, Avustralya, GAP'ın tümüyle işletilmesine talip olmuştur. Bu talepleri yerine getirilmediği için, Avustralya, tüm uluslararası ilişkileri kullanarak GAP'ın finansmanı için kredi verilmesini bugüne kadar engellemeyi başarmıştır.

Şüphesiz "globalist" küçük-burjuvanın anımsamakta zorlandığı GAP-Avustralya ilişkisi, bölgede "yaşayanlar" tarafından çok iyi bilinmektedir. Her yeni Avustralya büyükelçisinin ilk iş olarak GAP bölgesini "ziyaret" etmesi ve bu "ziyaret" sırasında "yerel yöneticiler"le "sıcak görüşmeler" yapması, neredeyse alışılmış haberler durumundadır. Örneğin, 2001 yılının Ekim ayında yayınlanan haberde şunlar söylenmektedir:

"GAP Bölgesi, bugünlerde Avustralya'nın yeni büyükelçisi Jonathan Philip'i ağırlıyor. Ankara'daki yeni görevine Temmuz ayında başladığı öğrenilen Jonathan Philip'in gezisini, bölgeyi tanımak için yaptığı belirtiliyor.

İsrail ve ABD'li girişimcilerin yaptığı ziyaretlerin ardından, Türkiye'ye yeni atanan Avustralya Büyükelçisinin de Diyarbakır'a gelmesi, şu tür değerlendirmeleri gündeme getirdi:

'Bütün bu ziyaretler, GAP'ın yakın gelecekte büyük yatırımlara gebe olduğunun göstergesi sayılabilir.'

Gerçekte ise, dünya tarımsal üretiminin uluslararası tekellerin tam denetimine geçirilmesi anlamına gelen "su kaynakları sorunu", Irak'ın işgali ile birlikte önemli bir aşamaya gelmiş olacaktır. Fırat ve Dicle sularıyla sulanacak tarımsal arazilerin ortaya çıkartılması ve bunların denetime alınması, Orta-Doğu petrolünün denetime alınması kadar büyük bir değişim anlamına gelmektedir. Ama bu değişimden "kârlı" çıkacak-

larını sananlar da vardır.

Örneğin GAP'ın ve bir bütün olarak Fırat ve Dicle sularının Amerikan emperyalizmi ve ortakları tarafından (burada Avustralya taşaron olacaktır) denetime alınmasının Kürtler açısından "büyük bir avantaj" olacağını düşünenler de vardır. Bu düşünce sahipleri, Irak petrolünün (Musul-Kerkük'ün) denetiminin Kürtlere bırakılmayacağını da çok iyi bilmektedirler. Dolayısıyla petrol dışında kalan Fırat ve Dicle'nin denetimiyle, hem ekonomik olarak, hem de siyasal olarak Kürt burjuvazisinin güçleneceğini düşünmektedirler.

Bu ve benzeri düşünceler, emperyalizmin ne olduğu konusunda hiçbir fikre sahip olmayan, emperyalizmin girdiği ülkelere "medeniyet" getirdiğini sananlardır. İçlerinde "akıllı" olanları ise, emperyalizmin bu kaynakları "yerel otoritelere" bırakmayacağını, ancak "yerel otoriteler"in emperyalizmin işbirlikçisi burjuva haline gelebileceğini, dolayısıyla bu yönde girişimde bulunanın bu işten "kârlı" çıkacağını düşünmektedirler.

Öncelikle bilinmesi gerekir ki, emperyalizmin yeni-sömürgecilik yöntemleri ile işgal edilmiş toprakların sömürgeleştirilmesi yöntemleri bir ve aynı değildir. Birincisi, gelişen ve gelişme potansiyeline sahip anti-emperyalist ve ulusalcı hareketleri pasifize etmek amacıyla "yerli" işbirlikçilerin görüntüsel mülkiyetine dayanırken, ikincisi, doğrudan askeri bir işgale dayandığı için, böyle bir "görüntüye" ihtiyacı yoktur.

İkinci olarak, Fırat ve Dicle, sanıldığı gibi, sadece Kürtlerin sahip oldukları ve Kürdistan devleti kurulduğunda tümüyle kendilerine ait olacak bir su kanalı değildir. Bunun böyle olmadığını anlamak için, sadece Atatürk barajı ve bu barajdan verilecek su miktarı nedeniyle meydana gelen anlaşmazlığın Türkiye ile Suriye'yi savaşın eşiğine getirdiğini anımsamak bile yeterlidir. Bu çatışmada Irak'ın bugüne kadar bir taraf olmamasının nedeni ise, suya dayalı tarımsal üretiminin büyük boyutlarda bulunmamasından kaynaklanmaktadır.

Bugün Irak'ın işgalinin ortaya çıkaracağı ilk büyük paylaşım ve çatışma dinamiği petrolden çok, su kaynakları ve bu kaynakların denetimi konusunda olmaktadır.

Avustralya, gerek Anadolu'daki, gerekse Irak'taki mevcut ve potansiyel tüm tarımsal üretim alanlarının işletilmesine adaydır. Bu nu gerçekleştirebildiği oranda, bugün elin-

de tuttuğu dünya yün üretim tekeli için daha da güçlendireceğini ve **büyük emperyalist ülkeler safına** katılacağını hesaplamaktadır. Böylece, Uzak-Doğu'da Japonya'nın pazarlarını ele geçireceğini düşünmektedir.

Bu hesaplarda, "bu coğrafyanın" insanlarına biçilen "rol" ise, bu tarımsal işletmelerde düşük ücretli işçi olarak çalışmaktır.

Ancak, emperyalizmin tüm hesaplarında olduğu gibi, bu paylaşım hesabında da "hesaba katılmayan", tarihin yapıcısı ve devindiricisi olan **sınıf mücadeleleridir**. Irak'ın işgali, ulusal ya da dinsel görünüm altında da olsa, bölgedeki sınıfsal çelişkileri olabildiğince keskinleştirecektir.

Su kaynakları denetim altına alınmış ve çevresi askeri olarak kuşatılmış bir **Suriye**, Irak işgalinden sonra ortaya çıkacak ilk büyük çatışma alanı olacaktır (Burada anımsatalım ki, GAP'ın en büyük "destekçileri"nden bir diğeri de İsrail'dir).

İkinci çatışma dinamiği ise, işgal edilmiş topraklarda yaşayan Arap nüfusun ucuz işgücü olarak kuzeydeki tarımsal topraklara **göç** ettirilmesidir. Bu da, uzun dönemli bir ulusal-ırksal çatışma dinamiği anlamına gelmektedir.

Üçüncüsü, Amerikan emperyalizminin "haydut devletler"inden birisi olan **İran'ın destabilize edilmesidir** (istikrarsızlaştırılması).

Ve nihayet, Orta-Doğu'daki tüm "gerici Arap rejimleri"nin doğrudan emperyalizmin "sömürge valileri" tarafından yönetilmesi gündemdedir. Şüphesiz "globalist" küçük-burjuva ile ulusal sorunlarının emperyalizmin işbirlikçiliği ile çözüleceğini düşünen Kürt milliyetçileri, Irak'ın işgali ile "bölgedeki gerici rejimlerin çökeceği ve demokrasinin geleceği" hayalini kurmaktadır. Oysa ki, sözkonusu olan "gerici rejimler" in yıkılarak yerlerine "demokrasi" kurulması değil, bu ülkelerin doğrudan yönetimidir. Tarihi yeniden okuduklarında göreceklere ki, emperyalizm girdiği hiç bir ülkede "demokratik" bir yönetim kurmamıştır ve kuramaz da. Bu emperyalizmin doğasına aykırıdır.

İşte bu çatışma ve istikrarsızlık potansiyelini içinde taşıyan Irak savaşı ve işgali, aynı zamanda **emperyalist ülkeler arasındaki çelişkinin** keskinleşmesine neden olmaktadır.

Bilindiği gibi, 1997 yılında başlayan Asya Krizi, giderek dünya emperyalist sisteminin bütününe kapsayan genel bunalıma dönüş-

müştür. Düne kadar, eşitsiz ve sıçramalı gelişim yoluyla Amerikan emperyalizmini pek çok alanda geçmiş olan Japonya, bu genel bunalımdan en çok etkilenen ilk emperyalist ülke olmuştur. Nerdeyse ülke içinde üretim ve tüketim durmuş, ihracat orta büyüklükte bir Avrupa ülkesinin seviyelerine düşmüştür. Alınan tüm önlemlere rağmen, bugün Japon ekonomisi durgunluktan (resesyon) çıkabilmiş değildir. Ve şimdi, geçmiş yılların diğer gelişen emperyalist gücü Almanya resesyona girmiştir.

Sosyalist sistemin varlığını sürdürdüğü koşullarda emperyalistler arasındaki entegrasyon, genel bunalım koşullarında resesyona giren emperyalist ülkenin diğerleri tarafından desteklenmesini gündeme getiriyordu. Ancak 1997'den sonra gelişen olaylar, resesyon içindeki emperyalist ülkenin yalnız bırakıldığını ve tecrit edildiğini göstermektedir. Bugüne kadar Japonya'ya karşı uygulanan emperyalist ülke politikaları, bugün Almanya için gündemdedir. Artık Amerikan emperyalizminin "sosyalizm denizinde ada" olma korkusu kalmamıştır.

Almanya, Japonya olayından korkmakta ve bu duruma düşmemek için yeni ilişkiler ve ittifaklar geliştirmeye çalışmaktadır. Bu nedenle, Amerikan emperyalizmi ile çıkarları çelişen her kesim ve her ülkeyle bağlar kurma eğilimindedir. Ama, öte yandan bunları somutlaştırabilmek için, gerekli araçlara ve bakış açısına sahip değildir. Bu da Almanya'da iktidarda bulunan SPD-Yeşiller koalisyonunun ne yapacağını bilmeyen, belirsiz politikalarına yansımaktadır.

Diğer yandan ise, Amerikan emperyalizminin "globalizm" uygulamalarından büyük ölçüde etkilenmiş ve giderek kendi iç pazarında güç kaybına uğramış olan Alman sermaye kesimleri, bir yandan milliyetçi-ırkçı söylemi geliştirirken, diğer yandan Irak saldırısı ve işgalinin ortaya çıkaracağı "yeni dünya"da yer kapamama telaşına girmiştir. Daha tam deyişle, düne kadar emperyalist paylaşımından ne kadar pay alacağını kaygısı taşıyan Alman iç pazarna üretim yapan sermaye kesimleri, bugün paylaşımından pay verilmeyeceği kaygısına kapılmıştır. Bu da, Almanya'da sağ partilerin artan oranda Amerikan yanlısı politikalara angaje olmaları sonucunu doğurmaktadır.

Amerikan emperyalizminin Irak saldırısı ve işgaline karşı Almanya'nın Fransa ile geliştirdiği görüntüsel "ittifak" sonrasında İn-

giltere'nin yedi "AB ülkesi"yle birlikte* Amerika'yı destekleyen bildiri yayınlamaları Avrupa Birliği'nin geleceğini belirsizleştirmiştir. (Bir zamanların dışişleri bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in deyişiyle, "Amerika, Avrupa'nın altını oymuştur".)

Bugün emperyalist ülkeler arasındaki "komünizme karşı" olma ekseninde kurulmuş olan eski dengeler bulunmamaktadır. Bu dengelerin yeniden nasıl kurulacağı ise belirsizlik içindedir. Şu ya da bu bakış açısıyla "dünyanın geleceğine" ilişkin oluşturulan "senaryolar" ise, varolan olguları, özellikle emperyalizm olgusunu çarpıtığından hiç bir değere sahip değildir. Bunlar içinde en popüler olanı, sol adına ortaya atılan ve pek çok kesim tarafından "mantıklı" bulunan dünyanın Roma İmparatorluğu dönemindeki gibi "**Amerikan İmparatorluğu**" tarafından yeniden dizayn edildiği "senaryosu"dur. Ülkemizdeki sol yayınlara bakıldığında, en sık karşılaşılan sözcük de "Amerikan imparatorluğu" olmaktadır.

Örneğin, *Ekmek ve Adalet*, "Amerikan saldırganlığına karşı yapılan eylemlerde, çeşitli nedenlerle, bilinçli ya da bilinçsiz en çok atılan sloganlardan biri 'savaşa hayır' ve 'yaşasın barış!'" diye bir saptama yaptıktan sonra şöyle yazmaktadır: "Örneğin neden, somut durumu ifade eden, 'Amerikan saldırganlığına hayır' ve 'halklar Amerikan imparatorluğuna karşı direnmelidir' veya benzer anlamlar ifade edecek sloganlar haykırılmıyor?"**

Görüldüğü gibi, "Amerikan imparatorluğu", neredeyse sorgulanmaksızın benimsendiği gibi, sloganlaştırılmaya çalışılmaktadır.

Negri'nin *İmparatorluk* kitabının İngiliz finansmanı ile yayınlanmasıyla birlikte yaygınlaşan bu görüşe göre, dünya "Amerikan İmparatorluğu"nun egemenliğine girmektedir. Buna göre, artık **emperyalist** aşama sona ermiş, doğrudan **emperyal** aşamaya gelmiştir! Doğal olarak, bu "teori", tüm emperyalist ülkeleri ortadan kaldırmakta ve giderek "Amerikan imparatorluğu"nun eyaletleri olarak tanımlamak durumundadır. Bunun doğal ve mantıklı sonucu ise, emperyalistler arası çelişkinin ortadan kalktığıdır.

İşte böylesi teorilerin ortalıkta uçtuğu bir dönemde Irak olayı, bir kez daha emperyalizm olgusunu ve emperyalist ülkeler arasındaki çelişkiyi görünür hale getirmiştir. Olgusal küçük-burjuva sosyolojisiyle ekonomik ve siyasal olayları değerlendirmeye kalkanlar, gelişen olayları kavrayamamış ve bu nedenle soyut "senaryolar"la günleri geçirmişlerdir. Bugün her şey somuttur. Amerikan emperyalizmi "sosyalizm denizinde ada" olmamak amacıyla II. yeniden paylaşım savaşından sonra yürüttüğü dünya jandarmalığı döneminde kaybettiği ve aslında kendisine ait olduğunu düşündüğü dünya pazarlarını yeniden ele geçirmeye yönelmiştir. Kendisinin "komünizme karşı savaşın"da büyük askeri harcamalar yaparken, diğer emperyalist ülkelerin bu harcamalara yeterince katkı vermediğini, bunun sonucu olarak diğerlerinin ekonomik olarak güçlendiklerini düşünmektedir.

Bu bakış açısıyla, Amerikan emperyalizmi, elindeki askeri gücü kullanarak, 1991 sonrasına ilişkin yapılmış paylaşımında kendine düşen alanlarda, kesin ve mutlak egemenlik kurmak istemektedir. Bu nedenle, Taliban, Usame bin Ladin gibi eski anti-komünist "dostları"yla işe başlamış ve sıra İran'a karşı bir güç olarak kullandığı eski "dost" Saddam'a gelmiştir.

Günümüzdeki gelişmelerin yanlış değerlendirilmesinin ve olmadık "senaryolar" yazılmasının bir nedeni de, Sovyetler Birliği'nin dağıtılmışlığı koşullarında ortaya çıkan pazarların emperyalist ülkeler tarafından nasıl paylaşıldığına ilişkin bir bilginin kamuoyuna yansımamış olmasıdır.

İlk görünen, Sovyetler Birliği'nin dağıtılmasından sonra, "sosyalist blok"un Avrupa kesimiri AB'nin emperyalist ülkelere bırakıldığı ve alt sınırının Kosova-Makedonya olarak çizildiğidir.

Ancak gelişmeler göstermektedir ki, emperyalistler arasında dünyanın yeniden paylaşımına ilişkin "mutabakat" çok net değildir. Yeni pazarlar, emperyalist ülkelere yakınlığa bağlı olarak dağıtılmış olmakla birlikte, diğerlerine "açık kapı" bırakılmıştır. Bu nedenle, örneğin, Amerikan emperyalizmi Kafkas bölgesinde belirleyici bir güç durumundayken, Almanya, Gürcistan aracılığıyla Kafkas bölgesinde etkili olmaya çalışmaktadır. Benzer bir durum Avrupa için de söz konusu olmaktadır. Almanya, AB'nin "en büyük ve en etkili ülkesi" konumuyla "arka

* Bu ülkeler, İngiltere, İspanya, İtalya, Portekiz, Danimarka, Polonya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti olarak beş "asil", üç "yedek" AB üyesidir.

** *Ekmek ve Adelet*, Sayı: 45, 26 Ocak 2003

bahçesi” olarak düşündüğü Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan’da Amerika’nın görünmeyen gücü son yayınlanan sekizler bildirisiyle ortaya çıkmıştır.

Emperyalistler arasındaki “gizli anlaşmalar”ı bilmek durumunda değiliz. Ancak bunların bilinmesi de çok önemli değildir. Görünen tek gerçek, emperyalist ülkeler arasındaki çelişkilerin keskinleştiğidir. Dünya ekonomik bunalımı koşullarında bu çelişkilerin gelişme dinamikleri çok daha hızlı olmaktadır. “Tek kutuplu dünya”, bir kez daha emperyalist ülkeler arasındaki çelişkinin belirleyici olduğu bir süreç oluşturmaktadır. Irak’a yönelik askeri saldırıyı haklı ve meşru gösterebilmek amacıyla yürütülen her türlü propaganda ve dezinformasyon faaliyetleri, aynı zamanda gelecekteki iç çatışmalar için dünya kamuoyunu hazırlamaya hizmet etmektedir.

Günümüzde bu gelişmelerin daha hızlı yaşanacağı ülke ise Almanya olmaktadır. Gerek emperyalist ülkeler arasındaki çelişkinin keskinleşmesi, gerekse içinde bulunduğu resesyon, Almanya içinde yeni politik gelişmelerin ortaya çıkmasını hızlandırmaktadır. Almanya’nın Fransa’yla kurduğu “ittifak”ın geleceği de, Alman finans-kapitalinin kendi içindeki çelişkilerinin sonuçlarına göre biçimlenecektir. Dolayısıyla, Irak saldırı-

nsı ve işgaliyle birlikte, bir yandan Orta-Doğu’da, diğer yandan Almanya eksenli Avrupa’da olayların belirleyici olacağı bir döneme girilmektedir.

İşte Amerikan emperyalizminin Irak’a yönelik askeri saldırısı ve işgal hazırlıklarının ortaya çıkardığı çelişkiler ve gelişmeler, özet olarak bunlardır.

Bütün bunlar içinde hesaba katılmayan tek güç ise, **dünya devrimci hareketidir**. Dünya çapında küçük-burjuva ideolojisinin soldaki egemenliğine dayanan bu olgu, emperyalistlerin daha da pervasızlaşmasına neden olmaktadır. Ama unuttukları gerçek ise, devrim mücadelelerinin kişilerin öznel istemlerine bağlı olarak ortaya çıkmadıklarıdır. Nesnel koşullar, dünya halklarının ve işçi sınıfının mücadelesinin gelişmesi yönündedir. Eksik olan öznel koşullar ise, yani bu mücadelenin örgütlü gücü ise, bugün sözü edilemez bir unsur olarak değerlendirilse de, dünyanın her yerinde şu ya da bu oranda vardır. Sorun, devrimci mücadelelerin örgütlü ve bilinçli olarak yürütülmesi önündeki küçük-burjuva ideolojisinin soldaki etkisini ortadan kaldırmaktan ibarettir. Dünya halklarının ve işçi sınıfının, emperyalizme ve burjuvaziye karşı nasıl savaşılacağına ilişkin çok zengin deneyimi olduğu unutulmamalıdır.

“Globalist” Küçük-Burjuvazinin Kozmopolit Kıbrıs Çözümü

12 Aralık 2002 tarihinde yapılan AB'nin Kopenhag zirvesi öncesinde başlayan ve “Annan planı” ile “somut ilerlemeler” sağlandığı söylenen Kıbrıs sorunu, AB zirvesi sonrasında gündemin ilk sırasında yer almayı sürdürmüştür. Özellikle 28 Şubat 2003 tarihine kadar bir anlaşmaya varılması gerektiği, aksi halde “Türk ordusunun AB topraklarının işgalcisi konumuna düşeceği” beyanlarıyla başlayan, Kuzey Kıbrıs'ta “Annan planı”nı desteklemek amacıyla düzenlenen mitingle gelişen olaylar, “iki inatçı ihtiyar”, “ver-kurtul” söylemleriyle süregitmiştir.

Bir yanda “Annan planı”nı AB'ye girmek için Kuzey Kıbrıs'ın “son şans”ı olarak gören “iç muhalefet” ve bunları destekleyen “anavatan”ın “II. cumhuriyetçi” ideologları yer alırken, diğer yanda R. Tayyip Erdoğan'ın Cüneyt Zapsu pazarlama yöntemleriyle geliştirdiği “al-ver kurtul” (yeni söylemle “çöz-yaşat-kurtul”) “politikaları” ve nihayet Rauf Denktaş'ın arkasında toplaşmaya başlayan “anavatan milliyetçileri”, Genelkurmay başkanından Kara Kuvvetleri Komutanı'na kadar bir dizi “askeri erkan”ın da yer aldığı tarafların “siyasi” ve “diplomatik” beyanları arasında “at izinini it izine kanıştığı” bir toz duman bulutu oluşmuştur.

“Üç-beş vatan haininin kışkırttığı gençler”in kitlesel gücünü oluşturduğu Kuzey Kıbrıs “iç muhalefet” (“Annan planı”nın, AB'ye girerek daha iyi ekonomik koşullara sahip olmak ve “anavatan”cılarının baskı politikalarından kurtulmak için “büyük bir fırsat” olduğu düşüncesiyle), Tayyip Erdoğan-Zapsu ve “II. cumhuriyetçi”lerle paralellige düşerken, geleneksel Kuzey Kıbrıs egemen kesimlerinin “Türk milliyetçiliği” ile Genelkur-

mayın politik-askeri stratejik “konseptleri”nin paralellik oluşturması, Kıbrıs konusundaki gerçeklerin kolayca bir yana bırakılmasını getirmiştir.

Böylesi bir ortamda, Kuzey Kıbrıs'ta “Annan planı”nın, yaşanan ekonomik durumdan kurtulmak için, “son fırsat” olduğunu düşünen kesimler (Kuzey Kıbrıs egemenlerinin geleneksel “sol muhalefet” partileri ile “sosyalist” bakış açısına sahip sol), bir yandan kendi düşüncelerinin haklılığını kanıtlamaya çalışırken, diğer yandan “vatan haini” olmadıklarını göstermeye çalışmaktadırlar. Ancak tüm çabalanna ve bu konuda savundukları tüm gerekçelere rağmen, “Annan planı” konusunda açık bir şey söyleyememenin sıkıntısını çekmektedirler.

“Karşı taraf” ise, yani II. yeniden paylaşım savaşından günümüze kadar Kıbrıs'ta ve Kıbrıs politikalarında egemen olan kesimler ise, milliyetçi ve ırkçı anlayışlarını “Annan planı”nın kapsamlı ve ayrıntılı bir eleştirisiyle birlikte daha güçlü savunur hale gelmişlerdir.

“Anavatan”da ise, başını ve ideoloğunu M. Ali Birand ile Cengiz Çandar'ın çektiği “ver-kurtul”cular ile Cüneyt Zapsu'nun “ticari deneyimi ve zekası” ile şekillenen ve Davos “çıkartmasıyla” pragmatizmini en üst boyuta ulaştıran “ne alırsak veririz”ciler, Kuzey Kıbrıs'taki heterojen demokratik muhalefetin sözcüsü haline gelirken, Kuzey Kıbrıs egemenlerinin müttefiki ise genelkurmayın “politik-askeri stratejik konsepti” (“ulusal güvenlik konsepti”) olmuştur.

Tüm bu tartışmalar ve saflaşmalar içinde olayları uzaktan izlemekle yetinen, neyin ne olduğu konusunda hiçbir fikre sahip ol-

mayan geniş kesim ise Türkiye halkıdır.

Küçük-burjuva aydınlarının “medya” olanaklarıyla yürüttükleri propagandanın etkisinde kalan kesimler ise, bu propagandanın gözlerine taktığı “at gözlüğü”yle* olayları izlerken, hangi tarafın ne savunduğu ve ne istediğinden çok, bundan kendisinin nasıl bir yarar sağlayacağı üzerine “muhabbet”le yetinmektedirler.

Tüm bunların içinde önemsenmeyen, dikkate alınmayan ve yokmuş gibi kabul edilen şey ise Kıbrıs’ın bizzat kendisi ve Kıbrıslılardır.

En yakın Yunanistan toprağına (Rodos) 400 km ve en yakın Türkiye toprağına 70 km uzaklıkta bulunan Kıbrıs adası, 200 bini “Türk” kökenli ve 650 bini “Rum” kökenli **Kıbrıslılardan** oluşmaktadır.** 1960 yılına kadar Osmanlı ve İngiliz egemenliği döneminde **ortak** bir toplumsal yaşam, kültür, dil oluşturamamış olan Kıbrıslılar, İngiliz emperyalizminin II. yeniden paylaşım savaşı sonrasında hegemonyasını yitirmesi ve eski sömürgelerin tasfiye edilmesi sürecinde **devlete** sahip olmuşlardır. 1960 Anayasası ile kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti’nde, daha ilk yıllarda başlayan “Türk-Rum” çatışması, ortak yaşamın yaratılmasını getirebilecek bir süreci başlamadan bitirmiştir.

1974 yılındaki Nikos Sampson darbesi, ardından gelen savaş ve adanın ikiye bölünmesi, varolmayan ortak yaşamı tümüyle ortadan kaldırmıştır. Bu nedenden dolayı, ortak çıkarlara sahip, ortak bir tarihe, kültüre, toplumsal yaşama sahip **bir** Kıbrıs halkından söz etmek olanaksızdır. Kıbrıslılar için ortak bir yaşamın oluşturulabilmesi için var olabilen ortak payda ise, ya ideolojik ya da ekonomik niteliktedir.

Kıbrıs’ta bölünmüş topraklarda yaşayan Kıbrıslıların birarada yaşayabilmelerini sağlayabilecek ilk ve en yaşamsal ortaklık **ideolojik** niteliktedir. Kendine ait, kendine özgü ve ortak bir tarihe, kültüre, dile sahip olmayan iki toplumun birlikte yaşayabilmelerinin ortak paydası, evrensel özelliklere sahip bir dünya görüşünün Kıbrıslılar tarafından be-

nimsenmesi ve paylaşılmasında bulunmaktadır. Bu da, genel söylemde “sol” dünya görüşünden başka bir şey değildir. İki toplumun bireyleri böyle bir dünya görüşünü benimseyebildikleri ve buna uygun yönetimler oluşturabildikleri ölçüde, ortak bir toplum ve siyasal yönetim oluşturabileceklerdir.***

Kıbrıs’ta ideolojik, yani üstyapısal toplumsal ve siyasal yapının kurulabilirliği, Kıbrıs’ta üstyapının aşağıdan yukarı ele geçirilmesi ve bu üstyapı aracılığıyla yeni toplumsal düzenin kurulması anlamına gelir ki, bu da **devrim** demektir. Kıbrıs’ın tümünü kapsayan devrimci bir iktidar koşullarında iki toplumun birlikte ve ortak bir yaşam oluşturabilmeleri, Kıbrıslıların kaçınılmaz yazgısı durumundadır.

Bunun dışındaki hiç bir çözüm, Kıbrıs ve Kıbrıslılar için sürekli ve kalıcı olmayacağı gibi, toplumlar arasındaki ayrışmayı ve farklılığı ortadan kaldıramayacaktır.

Tartışmasız ve mutlak olan bu gerçeğin, Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığı koşullarında her türlü devrim ve kurtuluş olasılıklarının “çok gerilerde” kaldığı düşüncesinin egemen olduğu bir dönemde, “soyut bir özlem” olarak değerlendirildiği de somut bir gerçektir.

Bugün, Güney’de ve Kuzey’de, kendisini “sol” olarak tanımlayan her kişi için, devrim ve devrimci iktidar çözümü bir “ütopya” olarak değerlendirildiği koşullarda, geriye kalan tek çözüm yolu ise, iki toplumun bireylerinin **ekonomik çıkarda** birleştirilmesi olarak görünmektedir. Özellikle Kuzey’de egemen olan bu “çözüm yolu”, “Annan planı”nın “son şans” olarak görülmesiyle özdeşleşmektedir.

Sözcüğün tam anlamıyla “bireysel çıkar” temelinde ortaya çıkartılan bu “çözüm”ün ise, Kıbrıs’ın dışı tam bağımlı bir tüketim ve turizm ekonomisine sahip kılınmasından başka bir anlamı yoktur.

Bu “çözüm”, bireysel çıkarların kapitalizmin gelişme ritmine bağlı olarak değişeceğinden, iç, **sınıfsal** çelişkilerin gelişmesini getirecektir. Bir başka deyişle, Kıbrıs için ortaya atılan “birleşik” ya da “ortak” devlet çö-

* Küçük-burjuva dünya görüşü için en uygun ifade olan “at gözlüğü”, günümüzde fazlaca anlamı olan, anlaşılır bir tanım değildir. Faytonların, at arabalarının ortadan kalktığı bir “çağda”, “at gözlüğü” yeni kuşak için bir anlam ifade etmemektedir.

** Kıbrıs nüfusuna ilişkin verilerin en yenisi 1996 yılına aittir.

*** Burada, konunun ideolojik niteliğini ele aldığımız için, “sol” kavramının, günümüzdeki genel ve içeriği boşaltılmış durumunun ortaya çıkardığı ve çıkaracağı bir dizi farklılaşmayı ve ayrışmayı dışı bırakıyoruz.

zümeleri, sınıf mücadelesinin başat hale geleceği bir Kıbrıs ortaya çıkaracaktır. Böylece, “soyut” ideolojik birlik, somut sınıfsal mücadelenin içinde şekillenen somut içeriğine kavuşacaktır. Tarihin diyalektiğinin açıkça gösterdiği gibi, gelişen sınıfsal mücadele, her türden ulusal, ırksal, dinsel, kültürel ayrımları ve ayrımcılığı ikinci plana iter. Sonuç, bugün için “soyut”, “ütöpic” olarak görülen ideolojik birliğin, somut kuruluşudur. Tek farkla ki, birincisi, insan bilinciyle, iradesiyle “bugün ve hemen” oluşturulabilirken, ikincisi, belirsiz bir tarihte ve bu tarihe kadar ulusal, ırksal, dinsel, kültürel, ekonomik vb. bir dizi çatışmayı, olumsuzluğu, acıyı vb. yaşamayı gerektirecektir.

Bugün (“hemen şimdi”) devrim, sosyalizm, sınıfların ortadan kaldırılması gibi düşüncelerin güzel, ancak pratik bir değere sahip olmadığını ileri sürenler için, bu gerçek çözümün bir anlamı ve değeri bulunmamaktadır. Bu durum, kendisini “sol” da gören ya da popüler dilde ifade edersek “tanımlayan” her kişi için geçerlidir. Bu düşünce sahipleri, “pratik” ve “somut” çözümden yanadırlar, dolayısıyla devrim, devrimci iktidar onlara “soyut” görüldüğünden geçerli değildir.

Oysa ki, bugün, sadece Kıbrıs için değil, tüm ülkeler için, devrimin nesnel koşulları, her zamankinden çok daha fazla olgun durumdadır. Eksik olan, devrimin öznel koşullarıdır, yani halk kitlelerinin devrimci bilince ve devrim için mücadele etme iradesine sahip olmaları ve de bu mücadeleyi yürütecek devrimci öncünün varlığıdır. Onlarca yıl oturup bekleyenlerin, kendi bireysel yaşamlarının ve çıkarlarının peşinde koşanların ya da kendisinin ve kendi çabasının dışında oluşacak devrimci mücadelenin hayalini kuranların, gün geldiğinde, hiç bir şeyin olmadığını görerek, daha “pratik” ve “somut” çözümleri (“içlerine ve dünya görüşlerine”) “sindirimeseler” bile, kabul etmek zorunda kalacakları çok bilinen tarihsel bir gerçektir.

Evet, bugün Kıbrıs’ta, özellikle Kuzey’de egemen olan ortak “çözüm” noktası **ekonomik bireysel çıkardır**. “Annan planı” etrafında dönen tüm çatışmaların ve ittifakların temeli bu bireysel çıkarda odaklanmaktadır. Kuzey Kıbrıs’taki AB’ye girilmesi için “Annan planı”nı “son şans” olarak gören ve kendisini “sol” olarak tanımlayan “muhalefet”in açıkça ortaya koyduğu bu

ortak nokta, Kuzey Kıbrıs’ın egemen kesimleri tarafından “ulusal çıkar” olarak sunulmaktadır. Kuzey Kıbrıs’ta sözü edilen tüm “ulusal çıkarlar” bireysel çıkarların genel-ulusal çıkar olarak gösterilmesine hizmet eden bir devriklemeden başka bir şey değildir. “Ulusal çıkar”, “anavatan” vb. hamasi nutuklar atanlar, bugünkü durumda sağladıkları kendi bireysel çıkarlarını kaybedeceklerinden endişe duyanlardır. Ama şu da gerçektir ki, bunların karşıtları da, mevcut durumun değişmesiyle birlikte, kendileri için daha avantajlı koşulların oluşacağını hesaplamaktadırlar.

Günümüzde Kıbrıs sorununu, her türden ulusal, kültürel, tarihsel vb. özelliklerinden soyutlayarak ele alan her yaklaşım ve her türden “pratik çözüm” önerileri, 1997 Asya Krizi ile birlikte başlayan dünya ekonomik bunalımının yaratmış olduğu konjonktürden beslenmektedir.

Amerikan emperyalizminin saldırganlığının olağanüstü arttığı, emperyalistler arasındaki çelişkinin giderek keskinleştiği bir dönemde, konjonktürel sorunlara bağlı olarak ortaya çıkartılacak her çözümün, kendi içinde bir dizi çatışmayı beraberinde getireceği dikkatlerden kaçınılmaktadır.

Irak’a yönelik Amerikan emperyalizminin saldırısına ilişkin olarak yapılan değerlendirmelerde de açıkça görüleceği gibi, Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığı ile birlikte başlayan yeni süreçte, mevcut statükoların bozulmasının, “bugünden tahmin edilmesi olanaksız” bir dizi yeni çatışmaları da beraberinde getireceği kesindir.

Kıbrıs, dünyadaki bu gelişmelerin dışında, ondan soyutlanmış olarak varolmadığı gibi, var olabilmesi de olanaksızdır. Bu nedenden dolayı, bugüne kadar uluslararası ve bölgesel güç dengelerine bağlı olarak varlığını sürdüren Kıbrıs’ı **belirsiz bir gelecek** beklediğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bu belirsiz geleceğin en tehlikeli olanı ise, bölgesel güç dengelerinde meydana gelecek değişimlere bağlı olarak şiddetlenen ve hızlanacak **Kıbrıs’ın bütünüyle ilhak edilmesine** yönelik faaliyetlerdir. Bu ilhak, ister Yunanistan, ister Türkiye tarafından gerçekleştirilsin, her durumda Kıbrıs’ın ve Kıbrıslıların fiilen ortadan kalkmasından başka bir anlamı yoktur.

Konjonktürel koşullar nedeniyle “Annan planı”nın uygulamaya sokulmasının, yani Türkiye’nin oligarşik yönetiminin imzalamak

zorunda bırakılmasının, (ister “ulusal güvenlik” gerekçesiyle olsun, ister milliyetçi söylemlerle olsun) ilk ve yakın sonucu, Kıbrıs’ta iki toplum arasında provokatif çatışmalar yaratılması olacaktır. Aynı durum, Yunanistan için de geçerlidir.

Bu provokasyonların başarılı olup olmayacağı, bir başka deyişle, Yunanistan ya da Türkiye’ye askeri müdahale için uluslararası “meşruiyet” sağlayıp sağlayamayacağı fazlaca önemli değildir. Gelişecek her olay, bir yandan Kıbrıs’ın tümüyle Türkiye ya da Yunanistan tarafından ilhakını getirebileceği gibi, Kıbrıs’ın doğrudan “uluslararası yönetim”e devredilmesi sonucunu da doğurabilecektir. Her iki durumda da, birleşik Kıbrıs’ın ve Kıbrıslı olmanın varoluş nedeni ortadan kalkacaktır.

Bütün bunlar, Kıbrıs’ta yaşayan herkes tarafından, az ya da çok bilinmektedir. Ülkemizdeki (“anavatan”) “al-ver kurtul”cuların rahatlığının nedeni de budur. Bunlar, “sonuç bugünden belli olduğuna göre, ne alırsak kârdır” düşüncesindedirler.

Kuzey Kıbrıs ve Kuzey’de yaşayan Kıbrıslılar bir yol ayrımına gelmişlerdir ve bunun bilincindedirler. 1974-1987 arasında doğrudan Türkiye’den yapılan parasal yardımlarla ve 1987 sonrasında off-shore bankacılık, gazino ve kumarhane “turizmi” ile gelire ve buna bağlı tüketim olanağına sahip olan “cennet Kıbrıs”, 1999 yılından itibaren Türkiye ve dünya ekonomisindeki bunalımla birlikte “cehennem” dönmüştür.

Emperyalist metropollerdeki aşırı sermaye birikiminin bir sonucu olarak ortaya çıkan 1990’ların büyük tüketim patlaması, tüm geri-bıraktınmış ülkelerde olduğu gibi, Kuzey Kıbrıs’ta da sona ermiştir. Gün “ödeme zamanı”dır. Bu ödeme, her zaman olduğu gibi, asıl olarak çalışan sınıflar tarafından yapılacaktır da, küçük-burjuvazi de, geçmiş dönemlerle kıyaslanmayacak boyutlarda ödeme yapmak durumundadır. “Annan planı” kabul edilse de, AB kapıları açılmasında, bu ödemedeki kaçınmak olanaksızdır. Bugün gerçek “ütopya”, küçük-burjuva bireyin, bu ödemeyi yapmaktan kurtulabileceği düşüdüdür.

Ne yazık ki, özellikle Kuzey Kıbrıs’ta küçük-burjuva hayal oldukça yaygınlaşmıştır. Güney Kıbrıs tarafından tüm koşulları tamamlanmış hazır bir AB üyeliği yoluyla kendilerine “yeni iş olanakları” çıkacağı beklentisi egemendir. Oysa kendilerini bekleyen

bir daha geri dönüşü olmayan **göçtür** ve **göçmenliktir**. “Anavatan”ların, faşistlerin iddia ettiği gibi, bu bir iç göç değildir, adadan tümüyle kopmayı gerektiren temelli bir ayrılımdır.

Bu gelecek, Güney Kıbrıs’ın ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel yapısına bakarak çok daha kolay anlaşılabilir. Bugün AB ülkelerine gitmekte fazlaca zorlukla karşılaşmayan Güney Kıbrıslı için, AB üyeliği, kendi toprağı ile, kendi ülkesiyle bir üyelik anlamına gelmektedir. Bu nedenle, Güney’de bir göç ve göçmenlik tehlikesi hissedilmemektedir.

İnsanlık tarihi, her zaman kendi yolunda ilerleyecektir. Tarihin evriminin kaçınılmaz sonuçları ne denli ortaya konulursa konulsun, Kuzey Kıbrıs’ta egemen olan küçük-burjuva bireysel çıkar anlayışı ve onun sonuçları ortadan kaldırmayacaktır. “Annan planı”nın kabul edilmesiyle AB içinde “serbest dolaşım” hakkını elde edeceğini düşünen küçük-burjuva, bu yolla kendisine, bireysel olarak yeni bir yaşam kurabileceğinin hayaline dalmıştır. Ülkemizdeki (“anavatan”daki) AB yandaşı küçük-burjuvada da egemen olan aynı düşünce ve hayal, her türden ulusal varlığı ve ulusal değerini topyekün terk edilmesi için uygun bir ortam yaratmaktadır. Bu küçük-burjuvalar için, ülke, yurt, ulus, ulusal devlet, kendi bireysel yaşamını engelleyen bir “yük”tür, kurtulması gereken bir ağırlıktır. Onlar, AB yoluyla “dünya vatandaşı” olacaklarını düşünmektedirler. Dünyanın her yerine vizesiz gidebileceklerini, Avrupa’nın her yerinde oturma ve çalışma hakkına sahip olacaklarını, dolayısıyla “Avrupa vatandaşı” olarak “demokratik” bir ortamda yaşayacaklarını düşünmektedirler.

Yıllardır sürdürülen “globalizm” propagandasıyla oluşturulmuş olan bu çarpık küçük-burjuva bilinç sahipleri, aynı durumun neden diğer ülkelerde görülmediğini, AB’nin emperyalist-kapitalist ülkelerinde ulusal varlıklardan (ilk başta ulusal bayrak, ulusal devlet ve ulusal dil olmak üzere) vazgeçme eğiliminin neden varolmadığını düşünemeyecek kadar körleşmişlerdir.

Şüphesiz bu küçük-burjuva çarpık bilinç, son yirmi yıl içinde oligarşik yönetimin her türlü baskı ve terörüne maruz kalmış solda oldukça kabul görür hale gelmiştir. Kürt ulusal hareketinin milliyetçilik temelinde yürüttüğü “TC” karşıtı propagandayla beslenen

“ulusal” her şeye karşı olma duygusu, bu küçük-burjuva düşüncenin “uluslararasılığı” ütopyalarının “enternasyonalizm” olarak algılanmasına da yol açmıştır. Oysa bu küçük-burjuva “uluslararasılığı” sözcüğün tam anlamıyla emperyalist burjuvazinin **kozmopolitizm**inden başka bir şey değildir.

“Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm” sözcüklerini dillerinden ve dergilerinden düşürmeyen ülkemiz solunda “ulusal” her şeye karşı olma tutumu tam bir ideolojik kaos yaratmıştır. 1980 askeri darbesiyle soldan, Marksizm-Leninizmden kopan küçük-burjuva aydınlarının bile tanımlayamadıkları bir kaostur bu. Bu kaosun en temel özelliği ise, hiçbir ölçünün, hiçbir değer yargısının var olmayışı, her türden kavramın birbirine karşıt kavramlarla birlikte rahatlıkla kullanılabilmesidir.

“Bağımsız”, emperyalizmden bağımsız bir ülke isteyebilmek için, önce bir ülkeye sahip olmak gerektiği; demokratik bir ülke olabilmek için, önce bunun uygulanacağı bir yerin, ülkenin ve burada yaşayan insanların varolması gerektiği; sosyalizmin kurulabilmesi için, önce bir yerde, bir ülkede iktidarın ele geçirilmesi gerektiği unutulmaktadır. Ve nihayet, “ülke nedir?, neye denir?” unutulmaktadır.

İşte bugün Kuzey’de Kıbrıs konusunu gerçeklikten ve gerçeklerden uzaklaştıran, az çok düşünen, düşünebilen hiç kimsenin kolayca kabul edemeyeceği çözümler karşısında sessiz bırakan, belirsiz bir geleceğin önlerine çıktığını hissetmelerine rağmen yine de “son fırsat” diye düşünmeye sevk eden bu çarpık küçük-burjuva anlayış ve onunla üretilen hayallerdir.

Kıbrıs konusunda “medya”da yer alan her türden “çözüm” önerileri, yıllardır şovenist ve ırkçı propaganda ve politikaların sürdürüldüğü, karşılıklı güven sorununun aşamadığı, toplumların birbirlerine şüpheyle baktığı bir ortamda, Kıbrıs’ın değişik emperyalist, şovenist ve ırkçı amaçlara alet edilmesinden başka bir sonuç vermeyecektir.

Emperyalistlerin Yugoslavya’nın parçalanmasında etkin bir biçimde kullandıkları “silahlı diplomasi” yönteminin, günümüzde Irak ve W. Bush’un “şer üçgeni” karşısında giderek daha fazla kullanılıyor olması gerçeği de, Kıbrıs’ın Orta-Doğu ve Akdeniz ülkeleri için özel bir yere sahip olmasını getirmektedir. 1950’lerde İngiliz emperyalizminin Mısır’daki Nasır yönetimine karşı yürüttüğü

askeri tehdit ve saldırılarında en önemli askeri üs durumunda bulunan Kıbrıs, bir kez daha eski işlevlerine döndürülmek istenmektedir. Bu nedenle, Kıbrıs’ın AB “şemsiyesi” altına alınması, yani AB’nin tek “garantör taraf” olacağı bir çözüm, Kıbrıs adasının Avrupa Ordusu’nun askeri üssü haline dönüşmesine hizmet edecektir.

Büyük finansman ve propaganda olanaklarına sahip kılınan küçük-burjuva anlayış, bunları küçümsemekte, önemsiz bir ayrıntı olarak sunmakta ve hatta “paranoya” olarak göstermektedir.

Bireysel ekonomik çıkarların öne çıkarıldığı, bu yöndeki demagojik propagandanın olağanüstü yaygınlaştırıldığı bir ortamda, bireyi aşan, toplumsal, ulusal ve uluslararası kapsama sahip her konu “soyut” kabul edilmektedir. Artık küçük-burjuva politikalarında “insanlığın yüce amaçları” vb. türünden ifadeler, boş, anlamsız, işe yaramaz “soyutlamalar” durumundadır. Kendi bireysel çıkarını gözetmeye yöneltilmiş ve bu bireysel çıkarını her şeyin üzerinde tutan bireyler için “yüce idealler” sadece boş zamanların ve içki sofralarının konusu olmaktan öteye geçmemektedir.

Emperyalist propagandanın gücü karşısında insanlığın geleceğini belirleyen sorunların böylesine bir yana itilmesi karşısında duyulan tepki ne denli büyük olursa olsun, yine de belli bir çaresizliği içinde barındırmaktadır. Bireysel çıkarları için “ülke”, “ulus” vb. değerleri kolayca bir yana bırakabilen, bırakmaya hazır bir kitlenin “ikna edilemez” hale gelişi karşısında duyulan tepki ile çaresizlik, pasifizmi, ortayolculuğu ve nihayet “ulusalcılığı” güçlendiren sonuçlar üretmektedir.

Ülkemiz somutunda “Kemer country” vb. alanlarda yaşayan, özel şoförlü ve ayda binlerce dolar ücret alan küçük-burjuva aydınlarının oluşturduğu “Beyaz Türkler”in yaptıkları ile bunlar dışında “adam gibi adam” arayan aydınların çaresizlikleri ve boyunegmişlikleri gözönüne alındığında, fazlaca bir şey yapılamayacağı düşüncesi ağırlık kazanmaktadır. Bu düşünce, kaçınılmaz olarak, “bükemediği eli öpmek” ya da “güçlünün yanında yer almak” şeklindeki bir diğer küçük-burjuva anlayışın gelişmesine hizmet etmektedir.

Solun içinde bulunduğu durum da bu tepki ve çaresizlik tarafından biçimlenmektedir. Sadece TKP (ML)’nin işçiler ve köylü-

lerden başka bir “halk” kesiminin de var olduğunu onlarca yıl sonra keşfederek TİK-KO adını “Halk” Kurtuluş Ordusu şeklinde değiştirmesi bile, küçük-burjuvazinin sol üzerindeki gücünü ve etkisini yeterince göstermektedir.

Emperyalist-kapitalizm karşısında bireysel olarak kendisine bir “çıkış” yolunun olduğunu, bunun için sonsuz “fırsatların” önünde durduğunu, tek yapması gerekenin “aklını kullanmak” olduğunu düşünen bireyi (pragmatist, işbirici bireyi) bekleyen “tehlikeleri” ortaya koymak, kendisine anlatmak ne denli gerekirse gereksin, sonal olarak “ikna edilemez” bireyin kendi yazgısını yaşayarak öğrenmesinin kaçınılmaz hale geldiği dönemler vardır. İşte insanlık böylesi bir dönemden geçmektedir.

Bu dönemde, kendi topraklarına yerleşmiş yabancı ve emperyalist askeri güçlerin, başka ülkelere yönelik tehdit ve saldırıları karşısında kendi çıkarının bozulmayacağını düşünen birey, kaçınılmaz olarak başkalarının yaşamları karşısında kayıtsız ve umursamaz olmaktadır. En iyi durumda, onların da “kafalarını kullanıp” kendisi gibi yapsalardı böyle şeylerin olmayacağını düşünebilen bu bireyler, ancak kendi bireysel çıkarlarının zarara uğradığını gördüklerinde tepki göstermek durumundadırlar. Toplumsal ve siyasal sorunlar karşısında küçük-burjuvazinin saman alevi gibi yanıp sönen sınıfsal tepkisinin nedeni de budur.

Dünya ekonomik bunalımının başlayıp geliştiği koşullarda “aklını kullanan” küçük-burjuvaların borsa, kredi kartı vb. yollarla nasıl mülksüzleştirildiği açık ve somut olgular olmasına karşın, inatla ve ısrarla aynı yolda yürümeye devam etmesi, bu sınıfın, herşeye rağmen tek başına kendini kurtarabileceğine olan boş inancındandır.

Bugün her türlü propaganda araçlarından yararlanarak sesi en çok çıkan, sözü en çok duyulan küçük-burjuvazi, genel olarak emperyalist burjuvaziye, özel olarak yerli oligarşilere **yedeklenmiştir**. Bu durumun ortadan kaldırılmasının yolu, küçük-burjuvaziye uygun gelen ve onun konjonktürel olarak zarara uğradığı konularda propaganda ve örgütlenmeler yapmaktan geçmemektedir. Ülkemiz solunda ya da Brezilya’da Lula örneğinde olduğu gibi, küçük-burjuvaziye “şirin” görünme “taktikleri”, küçük-burjuvazi üzerinde etkili olmadığı gibi, kendi gücünü daha da abartmasına hizmet etmektedir.

Ancak süreç, küçük-burjuvazinin ve aydınlarının ayrışma sürecidir. Geleneksel küçük-burjuva aydınları, “medyatik” küçük-burjuva köşe yazarlarının gücü karşısında ezilirken, dağılık, örgütsüz ve çaresiz kalmaktadırlar. Finansman kaynakları güçlü ve sürekli olacağı düşünülen özel üniversitelerde iş bulmuş geleneksel küçük-burjuva aydınları ile bunun dışında kalanlar arasındaki farklılaşma giderek belirginleşmeye başlamıştır. Bu farklılaşmalar, bugün olanca şiddeti ile süregiden “medya savaşları”nın çatlakları arasında su yüzüne çıkmaktadır.

Ülkemizin “en güvenilir kurumu” olarak kabul edilen ve “en büyük siyasal güç” olarak tasarlanılan genelkurmayı etkisizleştirebilen ve hatta yönlendirecek gücü kendinde gören “medyatik” küçük-burjuvazi, Kıbrıs gibi, “ulusal” ve “güvenlik” öncelikli bir konuda insiyatif sahibi olmuştur. TÜSİAD aracılığıyla oligarşinin açık desteğine sahip olan bu “medyatik” küçük-burjuvazi, “globalizm” propagandasını ne denli terk etmiş görünürse görünsün, geçmişte yürüttüğü bu propagandanın gücüne dayanmaktadır. Oligarşi ile bu küçük-burjuva kesimlerin “ittifakını” bozmanın yolu, küçük-burjuvaziye şirin görünen söylemler ve politikalar yürüterek “kendini beğendirme”den geçmemektedir. Oligarşinin ve bu küçük-burjuvazinin gerçek niteliğini, her alanda ve her düzeyde teşhir etmek, bugünün en temel görevlerinden birisidir.

Bu bağlamda, Kıbrıs sorununda, gerek “anavatan” için, gerekse Kuzey Kıbrıs için “ver-kurtul”culuğun tüm savlarının gerçek niteliği ayrıntılı olarak ortaya konulmak zorundadır. Basit bir mantıkla “versek ne olacak, bugün bize ne yarar var ki” türünden popülist, hamasi sözlerin, “ulusal güvenlik”, “jeo-politik”, “jeo-stratejik” vb. “soyut” kavramlarla yanıtlanmasının bir anlamı yoktur.

Tarihinin küçük bir dönemi hariç (1919-1922) hiç bir döneminde sömürgeleşmemiş, sömürge yönetimi tanımamış, yabancı ordular tarafından işgal edilmemiş, ancak dışa bağımlı bir ekonomik ve siyasal yapıya sahip bir ülkede, “ulus” kavramının bile anlatılabilirliği sanıldığı kadar kolay değildir. Diğer yandan, devletin tüm kurumlarını kullanarak yıllardır sürdürdüğü şovenist ve milliyetçi ideoloji karşısında duyulan tepki de çok yaygındır. Bu koşullarda emperyalizme karşı yurtseverlik temelinde tavır alış ile milliyetçilik temelinde tavır alış birbirine karşı

tırmak oldukça kolaydır. Bu nedenle “ulus” ve “ulusal”lığa ilişkin her düşünce ve tavır, çok kolaylıkla küçük-burjuva milliyetçiliğine kayabilmektedir. “Globalizm” karşısında ulusal-devletin korunması gerektiği düşüncesi, giderek somut tarihsel gerçeklerden kopmakta, kendini **milliyetçilik ideolojisinde** gerekçelendirmeye yönelmektedir.

Solda egemen olan ideolojiszleşme ve Marksist-Leninist teorinin küçümsenmesi karşısında “sol” milliyetçiliğin (ki bunun adı “ulusalcılık”tır) gelişmesi ise, neredeyse kaçınılmaz görünmektedir.

Ülkemizdeki solun da, Kuzey Kıbrıs’taki solun da çok net olarak bilincine yerleştirilmesi gereken nokta, milliyetçilik ile **ulusal birliğin proletarya tarafından yeniden inşa edilmesi** arasında kesin bir çizgi bulunduğu ve kozmopolitizm ile enternasyonalizmin birbirine taban tabana zıt iki anlayış olduğudur.

Bugün “globalist” küçük-burjuvazi, milliyetçiliğin karşısına kozmopolitizmi çıkartarak, ideolojiszleştirilmiş solu kendisine yedekleyebilmektedir. Doğal olarak böylesine yedeklenmiş solda, “milliyetçi” ya da “şovenist” olarak tanımlanan her düşünce ya da olgu bir yana bırakılmaktadır. İşte Kıbrıs adasının jeo-politik ve stratejik niteliği de, böylesi bir anlayışla bir yana bırakılan bir olgu durumundadır.

İster milliyetçi bakış açısıyla Kıbrıs’ın “verilmesiyle Türklerin Anadolu’ya sıkıştırılması sürecinin tamamlanacağı” iddia edilsin, ister askeri stratejik bakış açısıyla Kıbrıs’ın Türkiye’ye karşı bir askeri tehdit oluşturacağı düşünölsün, her durumda askeri harcamaların büyük boyutlara ulaşacağı kesindir. Kıbrıs sorununun “Annan planı” çerçevesindeki çözümünün Türkiye oligarşisi için ortaya çıkaracağı maliyet “5. ordu”nun kurulmasıyla birlikte başlayacaktır. Ve her zaman olduğu gibi, bu maliyet halkın sırtından karşılanacağı gibi, Türkiye’de ordunun sayısal olarak daha da büyümesini beraberinde getirecektir.

Diğer yandan, benzer ve hatta oransal olarak çok daha büyük bir maliyet de Kıbrıs halklarının sırtına binecektir. Bu maliyet, bölünmüşlüğü getirdiği maliyetten çok daha fazladır (Kozmopolit küçük-burjuva için şu kadarnı söyleyelim ki, sürekli savaş tehdidi altında olan bir bölgeye yapılacak yatırımların “riski” çok yüksek olduğundan, ya-

bancı sermaye yatırımları gerçekleşmeyecek ve dışardan alınacak kredilerin faiz oranları çok yüksek olacaktır). O zaman, bugün karşı çıkılan Türkiye-Yunanistan arasındaki askeri-politik güç dengesine dayalı Kıbrıs arayışları yeniden öne geçecektir. Kısacası, jeopolitik ve stratejik konum, sadece pazarlamada yüksek fiyatla kendini satmaya yarayan “soyut” bir söz değildir.

Aynı şekilde, eski-sömürgecilik döneminde İngiliz emperyalizminin “silahlı diplomasi” ya da “gambot diplomasisi” adı verilen dış politikalarının Amerikan emperyalizmi tarafından daha üst boyutta yeniden ürettiği “askeri tehdit” sürekli bir savaş durumu yaratmaktadır. “Doğal uçak gemisi” konumundaki Kıbrıs’ın bu tür askeri tehdit politikalarının doğrudan aracı haline getirilmesinin, gerek Kıbrıs için, gerekse Akdeniz ve Orta-Doğu için sürekli bir savaş tehdidi yaratacağı açık gerçektir. Bunun Kıbrıslılara getireceği “yarar”, İncirlik Üssü çevresindeki birkaç esnafa getirdiği “kâr”dan daha fazla olmayacaktır. Ve yine hamkafa küçük-burjuva anlamak zorundadır ki, kendisi için sürekli bir tehdit unsuru olan bir ülkeyle hiç kimse “dostluk” ilişkisi kurmayacağı gibi, ticari ilişki de kurmayacaktır.

İşte kendini herkesten akıllı zanneden küçük-burjuvanın Kıbrıs için savunduğu “ver-kurtul” anlayışının genel çerçevesi özce budur. Bunların gösterdiği olgu ise, Kıbrıs sorununun, her türden milliyetçi, şovenist, ırkçı, bölgeselci yaklaşımlardan ve “globalist” küçük-burjuva kozmopolitizminden uzak durularak değerlendirilmesi gerektiğidir. “Annan planı”nın kabul edilmesiyle Güney’le birlikte AB’ye girilmesinin, birkaç eğitim görmüş küçük-burjuva dışında hiç kimsenin yaşantısını değiştirmeyeceği, işçinin işsiz olarak, köylünün topraksız olarak varolmaya devam edeceği akıldan çıkartılmamalıdır.

Biz burada, Kıbrıs’la ilgili olguları ve olasılıkları sıralamakla yetindik. Bunların ayrıntılı olarak değerlendirilmesi ve buna bağlı olarak somut bir programın oluşturulması Kıbrıslıların ve Kıbrıs halklarının devrimci öncüsünün görevidir. Bu görevlerinde ve mücadelelerinde, Türkiye devrimci mücadelesinin proleter enternasyonalizmi temelinde her türden etkin desteğini yanlarında bulacakları kesindir.

V. İ. Lenin Avrupa Birleşik Devletleri Sloganı Üzerine*

[Ağustos, 1915]

SOTSIAL-DEMOKRAT'ın 40. sayısında, yurt dışındaki Parti gruplarımızın konferansının "Avrupa Birleşik Devletleri" sloganı sorununu, sorunun *ekonomik* yanının basında tartışılmasından sonra ertelemeyi kararlaştırdığını haber verdik.

Konferansımızda bu sorun üzerindeki tartışma, tek yanlı siyasal bir niteliğe bürünmüştü. Belki de bu, kısmen, Merkez Komitesi Bildirisinin doğrudan bu sloganı siyasal bir slogan olarak formüle etmesi ("ivedi *siyasal* slogan..." deniyor orda) ve bunu yalnızca cumhuriyetçi bir Avrupa Birleşik Devletleri sloganı olarak ileri sürmekle kalmayıp, bu sloganın "Alman, Avusturya ve Rus monarşilerinin devrimle alaşağı edilmesi olmaksızın" anlamsız ve yanlış olduğu konusunu özellikle vurgulaması yüzündendi.

Sorunun böyle, bu özel sloganın siyasal bir değerlendirilmesi *terimleri içinde* konulmasına –örneğin bunun sosyalist devrim sloganını gölgeleyeceği ya da zayıflatacağı gerekçesine dayanarak– karşı çıkmak kesenkes yanlıştır. Gerçekten demokratik bir doğrultudaki siyasal değişmeler ve hele de siyasal devrimler, hiç bir zaman ve hiç bir koşul altında bir sos-yalist devirim sloganını gölgeleyemez ya da zayıflatamaz. Tersine sos-yalist devrimi yakınlaştırır, tabanını genişletir, küçük-burjuvazinin yeni kesimlerini ve yarı-proleter yığınları sosyalist savaşıma çeker. Öte yandan, siyasal devrimler, tek bir edim olarak değil de, en keskin sınıf savaşı-mının, içsavaşın, devrimlerin ve karşı-devrimlerin çalkantılı siyasal ve iktisadi altüst oluşları bir dönemi olarak değerlendirilmesi gereken sosyalist devrimin seyri içinde kaçınılmazdır.

Ama, Rusya'nın başı çektiği, Avrupa'nın en gerici üç monarşisinin devrimle alaşağı edilmesine bağlı olarak konan cumhuriyetçi bir Avrupa Birleşik Devletleri sloganı, siyasal bir slogan olarak oldukça sağlam bir slogan olmakla birlikte, gene de bunun ekonomik anlam ve önemi şeklindeki son derece önemli soru ortada durmaktadır. Emperyalizmin ekonomik koşulları –yani sermaye ihracı ve dünyanın "ileri" ve "uygar" sömürgeci güçler arasında paylaşılmış olması– açısından, kapitalizm altında bir Birleşik Avrupa Devletleri ya olanaksızdır ya da gericidir.

Sermaye, uluslararası ve tekelci hale gelmiştir. Dünya, bir avuç Büyük Güç, yani ulusların büyük yağmasında ve ezilmesinde başarılı olan güçler arasında bölünmüştür. Avrupa'nın dört büyük gücü –İngiltere, Fransa, Rusya ve Almanya, 250.000.000'dan 300.000.000'a değişen nüfusları ve 7.000.000 kilometre karelik alanlarıyla- *hemen hemen* 500.000.000'lük

(494.500.000) bir nüfusa ve 64.600.000 kilometrekarelik bir alana, yani yer yüzeyinin (kutup bölgelerini katmazsak 133.000.000 kilometrekare) hemen hemen yarısına sahip olan sömürgeleri ellerinde tutmaktadırlar. Buna, bir “kurtuluş” savaşı vermekte olan yağmacılar tarafından, yani Japonya, Rusya, İngiltere ve Fransa tarafından şu sırada parça parça edilmekte olan üç Asya devletini, Çin, Türkiye ve İran’ı ekleyin. Yarı-sömürge (gerçekte bunlar şimdi onda-dokuz sömürgelerdir) denebilecek bu üç Asya ülkesinde 360.000.000 insan vardır ve alanları 14.500.000 kilometrekaredir (hemen hemen bütün Avrupa’nın alanının bir-buçuk katı).

Ayrıca, İngiltere, Fransa ve Almanya 70.000 milyon rubleye varan bir sermayeyi dışarı yatırmışlardır. Bu küçücük miktardan “meşru” bir kârı, yılda 3.000 milyon rubleyi aşan bir kârı güvenceye alma işlevi, ordularla ve donanmalarla donatılmış ve “Bay Milyon”un oğulları ve biraderlerini sömürgelerde ve yarı-sömürgelerde genel vali, konsolos, elçi, her türden resmi memur, papaz ve öteki asalıklar olarak “yerleştiren” hükümet adı verilmiş milyonerlerin ulusal komiteleri tarafından yürütülür.

İşte yeryüzünün 1.000 milyon kadar insanının bir avuç Büyük Güç tarafından soyulması, kapitalizmin en yüksek gelişme döneminde böyle örgütlenmiştir. Kapitalizm altında başka örgütlenme olanağı yoktur. Sömürgelere, “etki alanlarına”, sermaye ihracına son vermek mi? Bunun olanaklı olduğunu düşünmek, her pazar zenginlere hıristiyanlığın yüce ilkelerini vaazeden ve onlara, yoksullara yılda birkaç bin milyon değilse de, hiç olmazsa birkaç yüz ruble vermelerini öğütleyen sıradan papazın düzeyine düşmek demektir.

Kapitalizm altındaki bir Avrupa Birleşik Devletleri, sömürgeleri paylaşma anlaşmasıyla birdir. Oysa kapitalizm ortamında kuvvetten başka paylaşma temeli, paylaşma ilkesi yoktur. Bir mülti milyoner, kapitalist bir ülkenin “ulusal gelirini”, “yatırılan sermayeye orantılı olarak” paylaşmak dışında (fazladan bir primle birlikte, ki böylece en büyük sermaye, payı olandan fazlasını alır), başkasıyla paylaşamaz. Kapitalizm, üretim araçlarında özel mülkiyet ve üretimde anarşidir. Bu temele dayanan “adil” bir gelir bölüşümünü vaazetmek prudonculuktur, ahmakça darkafalıktır. Bölüşüm “kuvvet oranının” dışında olamaz. Ve kuvvet, ekonomik gelişmenin ilerlemesiyle değişir. 1871’den sonra Almanya, Fransa ve İngiltere’den üç ya da dört kat daha hızlı güçlenmiş; Japonya ise, Rusya’dan hemen hemen on kat daha hızlı güçlenmiştir. Kapitalist bir devletin gerçek gücünün sınanmasında savaştan daha başka bir yol yoktur ve olamaz da. Savaş, özel mülkiyet ilkeleriyle çelişmez – tersine, bu ilkelerin doğrudan ve kaçınılmaz bir sonucudur. Kapitalizmin koşullarında tek tek girişimlerin, ya da tek tek devletlerin eşit ekonomik büyümesi olanak dışıdır. Kapitalizm koşullarında dönemsel olarak bozulan dengenin yeniden kurulmasında, sanayide bulunulmadan ve siyasette de savaştan başka bir araç yoktur.

Kuşkusuz, kapitalistler arasında ve güçler arasında geçici olarak anlaşmalar olabilir. Bu anlamda, Avrupa kapitalistleri arasında bir anlaşma olarak, bir Birleşik Avrupa Devletleri olanağı vardır. ... Ama ne için anlaşma? Yalnızca Avrupa’daki sosyalizmi ortaklaşa ezmek, sömürgelerin bugünkü bölüşülmesinde haklarının yendiğini düşünen ve son yarım yüzyılda, yaşlılıktan çürümeye başlayan geri ve monarşist Avrupa’dan çok daha büyük bir hızla güçlenen Japonya ve Amerika’ya karşı sömürge yağmasını ortaklaşa korumak amacıyla. Amerika Birleşik Devletleri’yle kıyaslandığında, Avrupa, tüm olarak ekonomik durgunluğu simgeler. Bugünkü ekonomik temel üzerinde, yani kapitalizm koşullarında, bir Avrupa Birleşik Devletleri, Amerika’nın daha hızlı gelişmesini geciktirmek için gericiğin örgütlenmesi anlamını taşır. Demokrasi ve sosyalizm davası denince yalnızca Avrupa’nın akla geldiği dönemler bir daha geri dönmek üzere geçip gitmiştir.

(Yalnız Avrupa değil), bir Dünya Birleşik Devletleri, –komünizmin tam zaferi, demokratik devlet de dahil olmak üzere, devletin toptan yokolmasını sağlayana dek– bizim sosyalizme bağladığımız ulusların birliğinin ve özgürlüğünün devlet biçimidir. Ne var ki, ayrı bir slogan olarak bir Dünya Birleşik Devletleri sloganı pek doğru sayılmaz, birincisi, sosyalizmle içiçe geçtiğinden ötürü; ikincisi de, tek bir ülkede sosyalizmin zaferinin olanaksız olduğu anlamında yanlış yorumlara yolaçabileceği ve aynı zamanda da, böyle bir ülkenin öteki ülkelerle ilişkileri açısından da yanlış anlamlara neden olabileceğinden ötürü doğru sayılamaz.

Eşitsiz ekonomik ve siyasal gelişme, kapitalizmin mutlak yasasıdır. Böylece, sosyalizmin zaferi, önce birkaç, ya da hatta yalnızca bir tek kapitalist ülkede olanaklıdır. Bu ülkenin başarılı proletaryası, kapitalistleri mülksüzleştirdikten ve kendi sosyalist üretimini örgütledikten sonra, öteki ülkelerin ezilen sınıflarını kendi davasına çekerek, bu ülkelerde kapitalistlere karşı ayaklanmalara yol açarak, ve sömürücü sınıflara ve onların devletine, gerektiğinde silahlı kuvvetlere bile karşı koyarak, dünyanın geri kalanının, kapitalist dünyanın karşısına çıkacaktır. Proletaryanın, burjuvaziyi alaşağı ederek zafere kavuşacağı toplumun siyasal biçimi bir demokratik cumhuriyet olacaktır, ki bu, o ulusun ya da ulusların proletaryasının, daha sosyalizme geçmemiş bulunan devletlere karşı savaşımında güçlerini giderek daha çok merkezileştirecektir. Ezilen sınıfın, proletaryanın diktatörlüğü olmaksızın sınıfların ortadan kaldırılması olanaksızdır. Ulusların sosyalizmde özgürce birleşimi, sosyalist cumhuriyetlerin geri kalmış devletlere karşı azçok uzun ve kararlı bir savaşımı olmaksızın olanaklı değildir.

İşte bu nedenlerden ötürü ve RSDİP'nin yurtdışı bölümlerinin konferansında yinelenen tartışmalarından sonra ve konferanstan sonra, Merkez Organın yazıkurulu, Avrupa Birleşik Devletleri sloganının doğru olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Brezilya: PT, Lula, “Lula Light”, Porto Alegre Forumu

Ülkemiz insanı, Brezilya sözcüğü ile ilk kez 1950’lerde dünya futbol kupasıyla birlikte tanıştı. Pele ve Didi, insanımızın günlük yaşantısında sürekli yinelediği isimlerken, solda Carlos Marighella adı duyulmaya başlandı. 1970 yılında Carlos Marighella’nın “*Şehir Gerillasının Elkitabı*”nın And Yayınları tarafından yayınlanması, Brezilya’nın sadece futboldan ibaret olmadığını gösterdi.

12 Eylül 1980 askeri darbesiyle birlikte kitle pasifikasyonunun en önemli aracı olarak ortaya çıkan televizyonda, “Köle Isouara” dizisinin yayınlanmasıyla Brezilya sözcüğü, tüm “pembe diziler”in özdeşleştiği bir isim haline geldi.

1990’lara gelindiğinde Brezilya, Rio Karnavalı ve Rio plaj görüntüleriyle anımsanan bir ülke olmuştu.

Depolitizasyon ve ideolojisizleşme içine sıkışmış olan ve artan oranda legalizme (yasallığa) yönelen solda ise, Brezilya, 1980’lerde oluşturulan *Partido dos Trabalhadores* (PT - İşçi Partisi) ile birlikte anılır olmuştur.

Kuruçesme toplantılarıyla birlikte başlatılan “solda birlik” ya da “birleşik sol parti” arayışları, “kanatlı parti”, “çoğulcu sol parti” söylemleri arasında adı sıkça geçen PT, legalistler (yasalcılar) için yeni bir “umut” olarak sunulmaya çalışılıyordu.

Ancak Brezilya seçimlerinde PT’nin “parlak başarılar” gösterememesi, giderek bir yana bırakılmasını getirmiştir. ÖD Partisi’nin kurulmasıyla birlikte, kendi “çoğulcu sol parti”lerine kavuşan yasalıcılar ve devrim kaçkınları için PT tümüyle bir yana bırakılmıştır.

2002 yılına gelindiğinde, PT’nin seçimlerde “başarılı” olacağına görülmesi üzerine, yeniden PT “rüzgarları” esmeye başlamıştır. Özellikle Brezilya devlet başkanlığı seçiminde PT’nin her dönemdeki “yenilgiye doymayan” adayı Luiz Inácio Lula da Silva’nın kamuoyu anketlerinde önde gittiğinin “medya”da yer almasıyla birlikte, ilgi giderek büyümüştür.

PT, PL, PCdoB, PMN ve PCB’nin ortak başkan adayı olan Lula, 27 Ekim 2002 günü yapılan ikinci tur başkanlık seçiminde (ilk turda %46.4) %61.3 oyla seçilmiştir.* Böylece IMF’nin “Brezilya mucizesi”, bu kez “sol” da yinelenmiş gibi görünmüştür.

Ancak, geçmiş yıllarda kendi “kanatlı parti”, “çoğulcu parti” vs. söylemlerine “iyi bir örnek” oluşturduğunu söyleyen yasalıcılar, Lula’nın “zeferi” karşısında sevinç gösterileri yapamamışlardır. Bunun nedenleri çeşitlidir.

İlkin, ülkemiz yasalıcıları Brezilya PT’sine ve Lula’ya **açıktan** sahip çıktıkları takdirde, bugüne kadar gizlemekte büyük çaba gösterdikleri **gerçek niteliklerinin** açığa çıkacağını görmüşlerdir.

Basını ve siyasal olayları az çok izleyen herkesin bildiği gibi, Lula ve PT, seçimlerden birkaç ay önce (Ağustos), Brezilya’nın dış borçlarını ödemeyi ve IMF’nin politikalarını sürdürmeyi taahhüt etmişlerdir. Üstelik bu taahhüt, ülkemizde yapılabilecek

* Brezilya devlet başkanlığı seçiminin ilk turunda katılım oranı %82.2 iken, ikinci turda %79.5 olmuştur. Bizde, 3 Kasım seçimlerinde, katılım oranı %79,1’dir.

bir biçimde gerçekleşmiştir.

Anımsanacağı gibi, 2001 Şubat krizine kadar IMF ile yapılan stand-by anlaşmaları, ekonomiden sorumlu devlet bakanları ve Hazine Müsteşarları tarafından imzalanırken, bu tarihten sonra koalisyonu oluşturan partilerin başkanlarının imzaları da alınmaya başlanmıştır. Brezilya’da seçim öncesinde de benzer bir durum yaşanmıştır. IMF’den talep edilen “acil kredi” için, başkan adayları devlet başkanı Cardoso başkanlığında toplanmışlar ve IMF’ye verilen sözlerin yerine getirileceğini açıklamışlardır. Bunun üzerine IMF, büyük bölümü 2003 yılında kullanılmak üzere, 30 milyar dolar kredi açmayı kabul etmiştir.

İşte bu anlaşmanın altında PT’nin Lula’ sının da imzası bulunmaktadır. Böylece partisinin adı “işçi partisi” olan, “solcu” olarak bilinen Lula, yıllar boyu sloganlaştırmış oldukları “IMF’ye hayır!” çizgisini terk etmiştir. Bu andan itibaren Lula, Brezilya halkı tarafından “Lula light” olarak anılmaya başlanmıştır.

Şüphesiz bu durum, basit bir seçim “taktiği” değildir. PT ve Lula, o güne kadar yaptıkları tüm tahlillerden ve saptamalardan ayrılmışlardır. Artık emperyalizm, kapitalizm, geri-bıraktınlık, emperyalist sömürü, Brezilya ekonomisi, IMF vb. konularındaki tahliller çöp sepetine atılırken, yerini Brezilya ekonomisinin “rasyonalizasyonu” ve IMF ile “karşılıklı uyum” almıştır.

Kendisini “sol”da kabul eden ya da eko-

nomiyle ilgilenen tüm küçük-burjuva aydınlarının çok iyi bildiği gibi IMF, emperyalizmin (özel olarak Amerikan emperyalizminin) uluslararası finans kuruluşu olarak, geri-bıraktınlık ülke ekonomilerinin emperyalist sistemin çıkarlarına uygun olarak düzenlenmesinin ve yönetilmesinin aracıdır. Ve hepsinin bildiği gibi IMF, emperyalizme bağlılık nedeniyle kendi iç dinamikleriyle gelişemeyen bu ülkelerin ihtiyaç duyduğu kredileri ağır ekonomik ve siyasal koşullarla vermektedir. IMF’nin bu ekonomik ve siyasal koşulları, kaçınılmaz olarak, emperyalist ülkelerin içinde buldukları konjoktüre uygun olarak ortaya çıkan çıkarlarını esas aldığından, geniş halk kitleleri olabildiğince yoksullaştırılmakta ve mülksüzleştirilmektedir. Bu yoksullaştırmanın ve mülksüzleştirilmenin en temel aracı ise, geri-bıraktınlık ülkelerin büyük dış borçlanması olmaktadır. Dolayısıyla, **dış borçlanma** sorunu, tüm geri-bıraktınlık ülke halkları için varlık sorunu haline gelmektedir. Bu nedenle, “geniş halk kitlelerinin çıkarlarına uygun” bir ekonomi politikası izleyebilmek için, yapılması gereken ilk iş, dış borçların iptal edilmesi olmaktadır. Bu, iç ve dış borçların “ötelenmesi”nden söz eden AKP’nin bile bildiği bir gerçektir.

İşte Lula, Brezilyalıların yeni taktiği ismiyle “Lula light” ve PT, IMF anlaşmalarının yerine getirileceğine ilişkin seçim öncesinde verdikleri sözle, bu gerçekleri bir yana bırakmışlardır.

Brezilya Meclisinde temsil edilen partiler:

- PT - Partido dos Trabalhadores (İşçi Partisi)
- PFL - Partido da Frente Liberal (Liberal Cephe Partisi)
- PMDB - Partido do Movimento Democrático Brasileiro (Brezilya Demokratik Hareket Partisi)
- PSDB - Partido da Social Democracia Brasileiro (Brezilya Sosyal-Demokrasi Partisi)
- PPB - Partido Progressista Brasileiro (Brezilya İlerici Parti)
- PL - Partido Liberal (Liberal Parti)
- PTB - Partido Trabalhista Brasileiro (Brezilya İşçi Partisi)
- PSB - Partido Socialista Brasileiro (Brezilya Sosyalist Parti)
- PDT - Partido Democrático Trabalhista (Demokratik İşçi Partisi)
- PPS - Partido Popular Socialista (Sosyalist Halk Partisi)
- PCdoB - Partido Comunista do Brasil (Brezilya’nın Komünist Partisi)
- PRONA - Partido de Reedificação da Ordem Nacional (Ulusal Düzenin Yeniden İnşası)
- PV - Partido Verde (Yeşil Parti)
- PSD - Partido Socialista Democrático (Demokratik Sosyalist Parti)
- PST - Partido Social Trabalhista (Sosyal İşçi Partisi)
- PMN - Partido da Mobilização Nacional (Ulusal Hareket Partisi)
- PSC - Partido Social Cristão (Sosyal Hristiyan Parti)
- PSL - Partido Social Liberal (Sosyal Liberal Parti)
- PSDC - Partido Social Democrata Christão (Hristiyan Sosyal Demokrat Parti)

Bu durum, “kanatlı parti”, “çoğulcu sol parti” söylemlerinin ardında yatan gerçeği ortaya koymaktadır. Yasalcıların kendi sözleriyle ifade edersek, “yakın dönemde işçi grevlerini yöneten militan politikaya yönelmiş işçi ve sendikacılar, ‘kurtuluş teolojisi’ adlı hıristiyan kökenli hareket, troçkistler, kastrocular (!), Brezilya komünist partisinden kopmuş kadrolar”ın* oluşturduğu PT, “soyut gelecek uğruna somut bugünden vazgeçmeyenler”in partisi olarak “titreyip” aslına dönmüştür.

Yasalcıların özendiği PT’nin dönüşümü bununla bitmemektedir.

PT’nin Lula’sının devlet başkanlığı seçiminde “başkan yardımcısı” adayı ise Liberal Parti (PL) başkanı Jose de Alencar olmuştur.

Jose de Alencar, *Conteminas* adlı şirketin sahibi ve “300 milyon dolarlık tekstil ihracatçısı bir iş adamı! Alencar Wall Mart gibi ABD firmalarına yarım dolara tişört satarak zengin olmuş”tur.** Lula’nın Amerikanvari seçim kampanyasının masrafları da, Jose de Alencar ve “özel sektör” tarafından karşılanmıştır.

Böylece, “Lula light” ve PT, iktidar olabilmek için, Makyavel’in “her yol mübahtır” sözünü kendilerine rehber edinmişlerdir. Lula ve PT, bundan önceki üç devlet başkanlığı seçimini kaybederken, “işin kuralını” da öğrenmiş görünmektedirler. “Yenilgiden dersler çıkarmak”ta çok başarılı olmuşlardır!

Diğer yandan, Lula’nın seçim zaferiyle birlikte “medya”da ve yasalıcı sol yayınlarda yer verilen ekonomik ve sosyal verilere bakıldığında ise, “sosyal-demokrat” Cardoso’nun başkanlığı döneminde Brezilya yeni bir “mucize” yaratmış gibidir. 1993 ekonomik bunalımından sonra Brezilya ekonomisi “toparlanmış” ve %1.000’leri geçen enflasyon “yenilmiş” ve büyüme sürecine girmiş görünmektedir. Böyle olunca, Brezilyalıların neden “light” da olsa “sol” bir partiye oy verdiği pek anlaşılabilir olmuştur.

Aynı şekilde ülkemizdeki küçük-burjuva ekonomistleri için de Brezilya seçimi “anlaşılmaz”dır.

* *Siyasi Gazete*, Sayı: 1, Aralık 2002. Bu yayını, ÖD Partisi’nden “kopmuş”, ancak Akın Birdal’ın başında bulunduğu SDP’ye katılmamış olan “kadrolar” çıkarmaktadır.

** “Televoleci ekonomist” Deniz Gökçe, *Akşam*, 6 Ekim 2002.

172 milyon nüfusuyla Brezilya, tüm geribıraktırılmış ülkeler içinde “özelleştirme” rekorları kırmış ve doğrudan yabancı sermaye yatırımlarında ilk sırada yer almıştır. Ülkemizdeki ekonomik krizden çıkışın yolunu “özelleştirme”de ve AB’ye girerek ülkeye “akacak” olan yabancı sermaye yatırımlarında gören ekonomistler için, Brezilya “örnek” bir ülke durumundadır.

Tüm enerji sektörünü, telekomünikasyon sistemlerini son dört yılda özelleştirmiş olan Brezilya’daki **doğrudan yabancı sermaye yatırımları** 30 milyar dolara ulaşmıştır. “Medya”nın çok sevdiği sözcüklerle ifade edersek, her sekiz Brezilyanın birinde internet bağlantısı bulunmaktadır. “Sol medya”ya yansıdığı biçimiyle, Cardoso’nun başkanlığı döneminde çocuk ölüm oranları azalmış, ortalama yaşam süresi uzamıştır. Sıralanan bir dizi ekonomik ve sosyal veri-

Milletvekillerinin dağılımı [513]

	1999	2002
PT	58	91
PFL	98	84
PMDB	87	74
PSDB	94	71
PPB	53	49
PL	22	26
PTB	33	26
PSB	16	22
PDT	16	21
PPS	12	15
PCdoB	10	12
PRONA	-	6
PV	-	5
PSD	-	4
PST	6	3
PMN	-	1
PSC	-	1
PSL	5	1
PSDC	-	1

Brezilya Senatosu’ndaki son durum*

PMDB	19	(9)
PFL	19	(14)
PT	14	(10)
PSDB	11	(8)
PDT	5	(4)
PSB	4	(3)
PL	3	(2)
PDB	3	(2)
PPS	1	(1)
PSD	1	(1)
PPB	1	(-)

* 81 üyelik Brezilya senatosunun 2/3 (54) üyesi yenilenmiştir. Parantez içindeki sayılar yenileme seçiminde kazanılan senatör sayısını göstermektedir.

lere göre Brezilya tam bir “cennet” görünümündedir. Ama yine de bu “cennetin” insanları “sol” bir başkan istemişler ve Lula’yı seçmişlerdir.

Gerçek ise, çizilen “mutluluk” tablosundan çok farklıdır.

2000 yılına kadar tüm petrol kuruluşları ile elektrik sektörünü hızla özelleştiren Brezilya, 2001 yılının Mayıs ayında büyük bir “enerji krizi” ile karşı karşıya kalmıştır. Oluşturulan “kriz masası”yla birlikte başlatılan sistemli elektrik kesintileriyle üretim ile tüketim arasında denge kurulmaya çalışılmıştır. 2001 boyunca %20'lere ulaşan elektrik kesintileri gerçekleştirilmiştir.

1998 yılında IMF ile yapılan stand-by anlaşmasıyla iç ve dış borçları ödeme taahhüdü veren Brezilya hükümeti, herkesin bildiği yöntemle, yani yüksek oranlı “faiz dışı fazla” yoluyla borç ödemelerini yaparken, iç borçları 185 milyar dolara indirmeyi başarmıştır! Ve yine herkesin bileceği gibi bu, “faiz dışı fazla” (vergiler) ile sağlanmıştır. 2002 yılında kamu kesiminin net borç geri ödemesi 35 milyar dolara olmuştur. Ancak Brezilya'nın GSMH'sı %13 küçülerek 535 milyar dolardan 465 milyar dolara inmiştir.

İşte bu koşullarda IMF, 30 milyar dolarlık yeni bir kredi açarak Brezilya ekonomisini desteklemek zorunda kalmıştır.

Bütün bunların ne anlama geldiğini ise, ülkemizde 2001 Şubat krizinden sonra yaşananlar yeterince göstermiştir.

Brezilya ekonomisindeki bu durum, ülkemizdekine benzer bir siyasal sonuç yaratmıştır. IMF açısından “çok başarılı” görülen uygulama sahipleri yerlerini “yeni”lere bırakmıştır: Birinde “Lula light”, diğesinde “müslüman demokratlar”.

Burada Brezilya ekonomisinin durumunu irdelemeyeceğiz. Sadece şu kadarını belirtelim ki, Brezilya ekonomisi, ülkemiz ekonomisi gibi, dışa bağımlı, emperyalizmin yeni-sömürgecilik yöntemleriyle yukardan aşağıya geliştirilmiş bir kapitalist ekonomiye sahiptir. Tarihsel süreçte Brezilya, sömürge bir ülkeden yeni-sömürge bir ülkeye doğru bir evrim yaşarken, ülkemiz feodal-askeri sömürgeci bir imparatorluktan yarı-sömürgeleşmeye ve buradan yeni-sömürgeleşmeye doğru bir evrim izlemiştir. Brezilya'nın ekonomik tarihi ile ülkemizin yakın tarihi, yeni-sömürgeleşme süreciyle birlikte birbirine benzer özelliklere sahip olmuştur.

Amerikan emperyalizminin “arka bahçesi” olan Latin-Amerika'nın Meksika ve Arjantin'iyle birlikte en büyük geri-bıraktılmış ülkesi olan Brezilya'nın son elli yıllık tarihi, IMF ile imzalanan stand-by anlaşmaları, “istikrar tedbirleri” ve askeri darbeler tarihidir. Özellikle 1 Nisan 1964 tarihinde IMF ile ilişkileri kesme karar alan ilerici Goulart iktidarına karşı yapılan askeri darbeye birlikte başlayan “yeni dönem”, Brezilya'yı, Amerikan emperyalizminin her türlü pasifikasyon yöntemlerinin ve IMF'nin “istikrar programları”nın deneme alanı haline getirmiştir.

Diyebiliriz ki, sambaların ve futbolun ülkesi olarak dünyaya tanıtılan Brezilya, Amerikan emperyalizminin Latin-Amerika'daki en dayanıklı ve güvenilir müttefiki olmaktan öte, emperyalizme bağımlı bir ülkenin nasıl bir çıkmaz içinde olduğunun en iyi örneği durumundadır. Bir başka deyişle, Brezilya, 1964 yılından itibaren ekonomisinin resmen ve fiilen IMF tarafından yönetildiği bir ülkedir. 1964-1985 askeri cunta döneminden sonra “sivil yönetime” geçilmesi bu durumu değiştirmemiştir.

Devlet bütçesinin doğrudan IMF tarafından onaylandığı bir ülke olarak Brezilya, aynı zamanda doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının en yüksek olduğu ülke durumundadır. Kâr transferlerinin en yüksek olduğu ülke olduğu için iç sermaye birikimi çok küçük ölçekte kalmaktadır. Bunlar da eyalet yönetimleri tarafından oluşturulmuş fonlarda toplanmaktadır. Tüm Brezilya halkı,

Devlet bütçesinin doğrudan IMF tarafından onaylandığı bir ülke olarak Brezilya, aynı zamanda doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının en yüksek olduğu ülke durumundadır. Kâr transferlerinin en yüksek olduğu ülke olduğu için iç sermaye birikimi çok küçük ölçekte kalmaktadır. Bunlar da eyalet yönetimleri tarafından oluşturulmuş fonlarda toplanmaktadır. Tüm Brezilya halkı,

Brezilya Ekonomisi

(milyon \$)	2000	2001	2002
GSMH	582.865	535.005	465.225
Dış borç toplamı	236.156	226.067	214.379
Kamu borç toplamı	288.122	284.906	249.785
İç borç	231.168	228.497	185.226
Dış borç	56.954	56.408	64.559
İç ve dış borç toplamı	467.324	454.564	399.605
GSMH'ya oranı	%80,2	%84,9	%85,9
Döviz kuru (Real/\$)	1,9546	2,3196	3,8941

emperyalizmin işbirlikçilerinin ya da doğrudan emperyalist tekellerin elinde bulunan işyerlerinde çalışmak durumundadırlar. Bu ise, 172 milyonluk bir ülkede 500 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşen bir GSMH koşullarında, nüfusun küçük bir bölümünün iş bulma olanaklarına sahip olması anlamına gelmektedir. Bu yüzden, nüfusun büyük kısmını büyük tarımsal çiftliklerde (latifundia) toplanmıştır. Tarımda makineleşmenin gelişmesine paralel olarak latifundialardan uzaklaştırılan Brezilya köylüleri büyük kentlerin etrafındaki “teneke mahallelerde” yaşamlarını sürdürmek durumundadırlar.

Bu iki olgu, yani nüfusun büyük bölümünün kırsal alanda ve gecekondualarda yaşaması olguları, bir yandan “toprak sorunu”nu Brezilya’nın temel sorunlarından birisi olarak varederken, diğer yandan “gecekondu sorunu”nu sosyal bir sorun olarak sürekli varetmektedir.

İşte bu iki olgu, diğer yandan Brezilya’daki “sol”un niteliğini ve işlevini belirlemiştir.

1990’ların başlarında “çevreci sol”un en gözde konusu olan “yağmur ormanları” ve HABİTAT toplantısı Brezilya solunun dönüşümünün ve evcilleştirilmesinin yolunu açmıştır.

Dünya Bankası’nın “kırsal kalkınma projeleri” ve AB’nin “yağmur ormanlarını koruma projeleri”yle finanse edilen “yeni sol”, bu bölgelerdeki işlevlerini ve proje kaynaklarını tükettiği oranda “teneke mahalleler”le ilgilenmeye başlamıştır. HABİTAT zirvesiyle sağlanan yeni fonlarla fonlanan “sol”un ilk büyük faaliyet alanı **Porto Alegre** kentі olmuştur.

Bugün kamuoyunun “geleneksel”(!) “**Dünya Sosyal Forumu**”yla tanıdığı Porto Alegre, “katılımcı bütçe uygulamaları” vb. adlarla “sol”un yeni finansman alanı olarak öne geçmiştir. Yakından bakıldığında, “Dünya Sosyal Forumu”nun ve Porto Alegre “buluşmaları”nın gerçek işlevinin ideolojisizleştirilmiş ve yasalci solun varlığını sürdürmek olduğu görülmektedir.

“Küreselleşme karşılarının” yirmi yıldır Davos’ta yapılan “zenginler kulübünün” “Dünya Ekonomik Forumu”na alternatif(!) olarak düzenlendiği açıklanan Porto Alegre forumunun (“Dünya Sosyal Forumu”) en büyük “destekçisi”, Fransa merkezli ATTAC olmuştur. İşte Porto Alegre’yi de, “Dünya Sosyal Forumu”nu da popüler hale getiren bu “sponsor” ATTAC’tır.

ATTAC hareketi, adı “*Ekme ve Adalet*” olmazdan önce, “*Kurtuluş*” Yaşadığımız Vatan’a dönüştükten sonra yayınlanan Engin Doğan imzalı “Global Pencere” adlı yazı dizisinde “*Şimdi Attac Sırası*” adlı yazıda şöyle tanımlıyordu:

“... sosyalizmin 70 yıllık deneyimindeki belirli açmazlar ve emperyalist-kapitalizmin ablukası altında bu açmazlardan kurtulmayı başaramaması, hiç kimseyi şaşırtmamaktadır. Bilimsel sosyalizmin tüm öğretileri gelişimin ve kaçınılmaz olarak varılacak yerin tarihsel olarak miadını doldurmuş olan kapitalizmin siyasal iktidardan alaşağı edilerek insanlığı altın çağına götürecektir olan sosyalizmin mutlak hakimiyetini tesis edecek yeni bir sürecin de başladığının ifadesi olan BUGÜN, globalleşen kapitalizme karşı, global anti-kapitalist örgütlenmelerin önemini de ön plana çıkarmaktadır.

İşte ATTAC, bu global emperyalist-kapitalist finans kuruluşları üzerinde, dünya emek cephesinin demokratik yaptırımlarını tesis etmek üzere 32 ülkede aynı anda yapılanmaya giden bir örgütlenme olarak ortaya çıktı. Uzun ve çetin bir savaşım sürecinin ardından kendiliğindenci gelişimleri önlemek ve finans tekellerine karşı örgütlü, koordineli ve planlı bir savaşımı hedefleyen ATTAC 11-12 Aralık 1998 tarihlerinde topladığı uluslararası kurultayda temel prensiplerini oluşturdu.”*

ATTAC’ın “Avrupa sathında gerçek anlamda **enternasyonalist** bir örgütlenme boyutuna” ulaştığından, “Türkiye coğrafyasında sınıf mücadelesine devrim cephesinden katılan örgütler-çevreler-kişiler ATTAC’ın hızla örgütlenme ve eyleme geçme gelişimine ayak uydurmakta zorlanarak bu gelişmeleri biraz geriden seyretmek durumunda kaldığı görünümü veriyorlar”a** kadar bir dizi görüşün yer verildiği *Yaşadığımız Vatan*’ın ATTAC yazılarından çıkan tek sonuç, bu hareketin yeni bir sol enternasyonalin başlangıcı olacak kadar önemli olduğudur!

Gerçekte ise, ATTAC’ın, sözcüğün Fran-

* *Yaşadığımız Vatan*, Sayı: 97, 30 Haziran 2001

** *Yaşadığımız Vatan*, Sayı:100, 21 Temmuz 2001

sızca ya da Latin dillerindeki anlamıyla “sal-dın”yla uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Fransızca “*Association pour une Taxation des Transactions financières pour l’Aide aux Citoyens*” isminin kısaltılmış halidir. 1997 yılında patlak veren Asya Krizinin nedeninin (başını Soros’un çektiği uluslararası bankerlerin) “sıcak para operasyonu” olduğu düşüncesine dayanan ATTAC, adında kısaltıldığı gibi, “Yurttaşlara yardım etmek için mali hareketlerin vergilendirilmesi için birlik”tir. Bir başka ifadeyle, geri-bıraktırılmış ülkelere yönelik olan “sıcak para” hareketlerinden, işlem başına %0,05 vergi alınması düşüncesiyle oluşturulmuştur.* ATTAC’a göre, bu “sıcak para” operasyonlarından elde edilecek vergi geliri 100 milyar dolar olacaktır ve bu para “uluslararası kurumların gözden geçirilip yeniden yapılanması”, “yurttaşların aktif katılımını garantiye alan demokratik reformların yapılması”, “tarımsal üretimin yeniden düzenlenmesi” gibi amaçlarla “yoksul ülkeler vatandaşlarına” yardım olarak verilecektir. Özcesi ATTAC, “vahşi” kapitalizmin yıkılmasını değil, “insancillaştırılması”ni hedefler.

Ancak ATTAC hareketinin bu “insancıl” hedefinin diğer yanı ise, uluslararası piyasalardaki “sıcak para operasyonları”nın (spekülasyonların) bu vergi yoluyla önlenebileceğine ilişkin küçük-burjuva anlayıştır. Bu yolla, 1997 Asya Krizinde olduğu gibi, “beklenmedik bir anda” dünya piyasalarında bir “mali kriz”in çıkmasının önlenebileceği tasarlanmıştır.

ATTAC hareketinin fazlaca önemsenmeyen diğer bir özelliği ise, uluslararası ekonomik ve siyasal ilişkilerde sürekli olarak güç kaybeden Fransız finans-kapitalinin, dünya çapında küçük-burjuva aydınlarını yanına çekerek, güçlenme isteğidir.

İşte Yaşadığımız Vatan’ın ve bir dizi bireyselleşmiş “devrimci solcu”nun övgüler dizdikleri ATTAC hareketi, “yoksullara yardım kuruluşu”ndan ve uluslararası para piyasalarında nispi istikrar sağlamaktan başka bir şey olmadığı gibi, siyasal olarak Fransız emperyalizminin yeni güç arayışının bir aracıdır.

Porto Alegre’de iki kez gerçekleştirilen, “medya”nın büyük ilgisine mahzar olan ve eski “solcu”, bir dönem “globalizm” yandaşı

olmuş ancak “umduğunu bulamamış” küçük-burjuva aydınlarının topladığı “Dünya Sosyal Forumu”, işte bu ATTAC’ın “sponsorluğu”nda gerçekleştirilmiştir.

Porto Alegre forumu, dünya ekonomik bunalımının giderek geliştiği, bütün emperyalist ülkeleri etkisi altına aldığı, burjuva ekonomistlerinin bile açıkça “ekonomik resesyon”dan söz ettikleri bir dönemde işlerini kaybeden “beyaz yakalı işçiler”in yeni umudu olmuştur.

Ama ne yazık ki, “umut”, Porto Alegre’nin ardında kalmıştır. Artık Lula “light”laşırken, “Dünya Sosyal Forumu” Hindistan’a taşınmıştır.

Brezilya’da Lula’nın evriminin ve Porto Alegre forumunun başlayıp bitişinin gösterdiği gerçek ise, 1980’lerde dünya devrimci hareketinden kopan **küçük-burjuva aydınlarının, dünya halklarının devrimci mücadelelerinin kanla, canla elde ettikleri birikimi kendi sınıfsal çıkarları için kullanma çabalarının sonuna gelindiğidir.**

Küçük-burjuvazinin, sınıfsal niteliği gereği, sürekli ve tutarlı bir örgütlenme gerçekleştiremeyeceğinin, artık bizzat kendileri tarafından da görülme zamanı gelmiştir. Proletarya ideolojisinden kopuşları ve ona karşı düşmanca tutumları, bu sınıfsal gerçeği değiştirmemiştir.

“Dünyanın bugünkü halinin insanlık için en şahane hal olmadığını düşünüyorsanız, gazetelere bakıp ‘Bu tarihin, birikimin üretilmediği en iyi durum bu mu?’ diye kahroluyorsanız, ‘Herhalde birileri bir yerlerde benim gibi kahroluyordur. Kahroluyordur değil mi?’ diye merak ediyorsanız, bütün bir dünyanın küstah bir süper gücün güttüğü koyunlar gibi davranmasına bir türlü alışamıyorsunuz... Keşke burada olsaydınız!*** denilerek küçük-burjuva aydınlara çağrı yapılan Porto Alegre’nin verdiği ders, özce budur.

Ya Lula?

Lula, proletarya ideolojisinden ve örgütünden “kurtulmuş” küçük-burjuva aydınlarının, küçük ve orta sermaye kesimlerinin finansörlüğünde gerçekleştirilen son “transfomasyon”dur sadece. Ama Brezilya, Carlos Marighella’nın ülkesi olarak, dünya devrim mücadelesindeki tarihsel yerini korumayı sürdürecektir.

* “Sıcak para”nın bu miktarda vergilendirilmesi düşüncesi Nobel ödüllü James Tobin’e aittir.

** Ece Temelkuran, *Milliyet*, 24 Ocak 2003.

Latin-Amerika'da Pasifikasyon ve Sol

Latin-Amerika'nın burjuva sağının bir tek güçlü yanı var: Derin bir siyasal ve ideolojik kriz içerisinde olan solun zayıflığı. Askeri diktatörlüklerden sonra demobilizasyon gelmişti, kanlı iktidarın uzun yıllarından sonra insanlar artık zorla ilgili, "devrimci zorla" da ilgili bir şey istemiyorlar. Demokrasi içinde iyi bir yaşama olan ümitleri kısa sürede boşluğa düşmesine rağmen, memnuniyetsizlikleri henüz isyana dönüşmüyor, daha çok azim kırıklığına, yılgınlığa ve dört duvar arasına çekilmeye dönüşüyor. Bir devrimin olabilirliğine artık kimse inanmıyor gibi.

Askerlerin terörü insanların beyinlerinde derin izler bıraktı. İşkence sadece bilgi almaya hizmet etmemişti ki, sorgulamadan da işkence yapılmıştı ya da saçma sorular sorulmuştu. Hedef tutukluyu kırmak, aşağılamak, onu insanlığından yoksun bırakmak, kimliğini yok etmektir. O, bir numara olmuştu, yerde yatan ve gereksinimlerini denetimsiz yapan, kokan, sakallı ve vahşi bir canavar. İşkencenin kurbanı sadece tutuklu değildi, böylece tüm ailesi ve sosyal çevresi de cezalandırılıyordu. Sürekli işkence görme tehdidi, toplum tarafından içselleştirildi ve bir öz savunma olarak uyumlu bir sosyal davranışa yol açtı. "Bütün halk felce uğruyor" deniliyor insan hakları örgütü SERPAJ'ın bir analizinde ve devam ediliyor: "Bu, protestonun taşıdığı riziko, toplumsal hareketlenmenin taşıdığı rizikonun bilinmesi sonucu ortaya çıkan korkunç bir öğrenme sürecinin sonucudur".

Bugün sol kelime hazinesinden "sosyalizm" ve "devrim" gibi kelimeler kaybolmuş vaziyette, herkes "barıştan", "demokrasiden" ve "çoğulculuktan" bahsediyor. Örneğin Uruguay KP'si "proletarya diktatörlüğü" üzerine hiçbir şey duymak istemiyor, çünkü -uzun yıllar bizzat tutuklu kalmış olan genel sekreter Jaime Perez'in deyimiyle- "ben bu kadar yıllık diktatörlükten sonra diktatörlükler üzerine hiçbir şey bilmek istemiyorum".

Marks'ın devrimin öznesi olarak belirlediği işçi sınıfının halen toplumsal değişimin taşıyıcısı olup olmadığı, değişen toplumsal yapı ışığında yeniden analiz edilmiyor. Endüstri devletlerinde, klasik marksist anlamdaki işçilerin sayısı, mikroelektronik kullanımı sonucu son yıllarda oldukça gerilerken, Güney Amerika'da da, bilgisayar yönlendiriciliğindeki üretim yöntemleri, sadece istisnai ülkelerde -örneğin Brezilya- uygulanmaya başlanmış olmasına rağmen, sanayi işçilerinin sayısı hemen hemen yarı yarıya düştü. Milton Friedmanvari monetarist ekonomi politikası, ülkeleri "sanayisizleştirdi", sanayi üretimi ve bununla birlikte çalışanların sayısı düştü. Sözleşmeli işçilerin, küçük işverenlerin ve kendi hesabına çalışanların sayısı ise yükseldi. Buna dolandırıcı, sokak satıcısı, ayakkabı boyacı, uyuşturucu satıcısı ve hayat kadınlarından oluşan yeni ordu da eklenmeli. Bu gelişmeler karşısında sol, halen büyük ölçüde geçmiş yüzyıla ait işçi tanımına sarılıyor ve devrimci öznenin bugün kim olduğu sorusunu yeni baştan

tartışmıyor.

1980 yılında "İnter-amerikan güvenlik konseyi" için hazırlanan ve ABD dış politikasının seksenli yıllar için prensiplerinin tanımlandığı ünlü "Santa Fe Komitesinin gizli belgesinde" şöyle deniyordu: Birleşik Devletler ideolojik alanda insiyatifi ele almalıdırlar. Savaş, insan doğasına aittir, politik-ideolojik unsur ön planda olmalıdır. Radyo, televizyon, kitap, yazı ve broşür, fon, burs ve ödül aracılığıyla Latin-Amerika aydınlarını kazanmak için bir kampanya örgütlenmelidir." Gizli doküman şu öneriyle bitiyor: "Dış politikanın araçlarına arkadan destek verebilmek için insanların beyni kazanılmak zorundadır. Çünkü politikanın arka desteği olarak inanç, zafer için tayin edicidir:"

Santa Fe dokümanında açıklandığı gibi, aydınları fethetmeyi hedefleyen savaş baltası raftan indirildi. Olta yemi sadece "takdir görme ve değer kazanma" değil, ekonomik teşviklerden de oluşuyordu. Diktatörlükler sırasında üniversiteler açlığa terk edilmişti. Budama, önceleri kıtanın gözde fakülteleri sayılan tüm fakülteleri etkilemişti. Montevideo Tıp Fakültesi dünya çapında prestije sahipti ve üniversite kliniği göstermeye değerdi, burada araştırma yapılıyor, ama komşu ülkelerden hastalar da tedavi ediliyordu. Bugün "Hospital de Clinicas'da" araştırma için, ameliyat malzemeleri ve çarşafklar için para bulunamıyor. Manevi ilimler fakültelerinin durumu daha da kötü, çünkü bunların "ürünleri" hemen kullanılmıyor. Arjantin'de bir felsefe profesörü ancak dolmuş parasını ödeyecek kadar ücret alıyor.

Fakültelerin açlığa terk edilmesiyle birlikte aydınlar doğal işyerlerini kaybettiler. Aynı zamanda işsiz kalan sosyal bilimcilere yeni çalışma sahaları teklif edildi: "Santa Fe dokümanında" önceden belirlendiği gibi, yabancı fonlar tarafından finanse edilen "araştırma enstitüleri" topraktan mantar patlar gibi çıktılar.

"Project Democracy" de "temiz" vakıflara oynamıştı. ABD Enformasyon Dairesi, "project democracy" bütçesini Senato'nun dışişleri komisyonuna sunduğunda, Demokratik Parti'nin bazı üyeleri tarafından hükümetle olan sıkı bağı yüzünden eleştirilmişti. Senatör Paul Tsongas için çözüm, her büyük partinin asıl olarak vergi gelirlerinden finanse edilen bir vakfa sahip olduğu Batı Alman modelindeydi. Vakıf paralarını alanlar, böylece, hükümet parası olmayan "temiz" para aldıklarını iddia edebilirlerdi. Örneğin Alman Friedrich-Ebert Vakfı, yetmişli yıllarda, komünistlerin iktidara gelmesini önlemek için Portekizli sosyal-demokratlara mali yönden büyük destekler vermişti. Bu, ABD Kongresi'ndeki demokratlar böyle söylüyordu, State Department için çok zor olurdu. Senatör Edward Kennedy'nin bir çalışma arkadaşı, bir gazete ile röportajında, Tsongas'ın önerisine heyecanlı bir şekilde katılmıştı: "Bu iyi düşünceyi destekliyoruz."

"Otuzlu yıllarda, Latin-Amerika'da, yabancı vakıflardan mali destek almayı kabul eden bir solcu aydını bulabilmek pratik olarak mümkün değildi. Bugün enstitüsü, bir Avrupa ya da Kuzey Amerika vakfı tarafından finanse edilmeyen bir sosyal bilimciyi bulmak çok zor." Bunu ABD sosyologu James Petras, Uruguaylı haftalık dergi "Brecha" da "Latin Amerika solunun başkalaşması" başlıklı bir makalesinde yazıyordu. Sona eren seksenli yıllar yeni bir aydın tipi doğurdu, Gramsci'nin "organik aydınını" değil, imparatorluk tarafından finanse edilen ve ülkesinin toplumsal mücadeleleriyle bağı olmayan "kurumsallaşmış aydını."

Yabancı finans kaynakları, vakıflar ve aydınlar arasında olan ilişki çok yönlü ve ince bir ilişkidir, ne doğrudan müdahale ne de kaba sansür uygulaması vardır. Ekonomik bağımlılığı gizlemek için aydına, geniş bir hareket özgürlüğü tanınır. "Bu yeni araştırmacılar sınıfının önceki "organik aydınlar" kuşağına kıyasla daha yeni bir yaşam ve çalışma stili vardır" diye yazıyor Petras ve bir anısını anlatıyor: Santiago Araştırma Enstitüsü'nün direktörü, taşradan gelmekte olan annesini karşılıyor. Yeni Peugeot'su ile annesini havaalanından alınca, annesi soruyor: "Bu güzel arabayı nereden aldın?" "Enstitü ödedi, diktatörlüğü yıkmak için arabaya ihtiyacım var." Villalarla dolu bir bölgedeki oğlunun evine yaklaşıncı anne soruyor: "Bu güzel evi nereden aldın?" Oğlu cevap veriyor: "Enstitü ödedi, diktatörlüğü yıkmak için yaptığım araştırmamda bu eve ihtiyacım var." Yemek

odasına giriyorlar ve anne deniz ürünleri, tavuk, salatalar ve iyi bir kadeh şarapla donatılmış sofrayı görünce şaşırıyor: "Pekala bu yemeğe nasıl ulaştın?" Cevap: "Enstitü ödedi, diktatörlüğü yıkmak için bu yemeğe ihtiyacım var." Bunun üzerine anne kafasını kaşır ve şu nasihatı veriyor: "Dikkat et ki, kimse diktatörlüğü yıkmasın, yoksa sen bütün bunları kaybedersin!"

Bu şaka değil, gerçek: Referandum'dan hemen önce, rejim yanlısı günlük gazete "Mercurio" birkaç sayfa üzerinden, sayı ve isim içeren detaylı bir istatistiği şu başlıkla yayınladı: "Muhalefet yurtdışından nasıl finanse ediliyor." İki küçük yanışın dışında, verilen bilgiler gerçeklere uyuyordu.

Altmışlı yılların sonuna doğru, hemen hemen hepsi solcu olan aydınlara karşı genel saldırı, gazetelerin kapatılmasıyla başladı, sol gazeteciler işlerini kaybettiler, yüksek öğretim üyeleri üniversitelerden kovuldular. Çoğu cezaevlerine atıldı ya da öldürüldü. Diktatörlük sırasında "enstitüler", bir teorik boşlukta baş gösterdiler, vakıflar, desteği hak etmenin şartlarını geniş tuttular. Entelektüellere belli bir hareket serbestisi tanıyorlardı, parola şuydu: Kafayı kuma gömmeli, dikkat çekmemeli, ayakta kalarak yaşamalı. Bir kez vakıfların çanağına bağlanınca, generaller elveda deyip demokrasiler başlayınca da ayrılmadılar. Bunlar için çalışma piyasası değişmedi, çünkü siviller de üniversitelere para yatırıyordu. Kim sürgünden geliyorsa, o genellikle yabancı finansman kaynakları ile birlikte "projesini" de beraberinde getiriyor.

Bu "projelerin" ilk dalgası, temasal olarak öncelikle insan haklarına ve yeni ekonomik modelin araştırılmasına yönelikti; ikinci dalga yeni toplumsal hareketleri araştırdı ve üçüncüsü de demokratikleşme süreci ve dış borçlar problemi üzerine yoğunlaştı. Bütün araştırmalar, sosyolog Petras'a göre, ortak bir şemaya dayanıyor: "Diktatörlük üzerine araştırmalar diktatörlüğün baskıcı karakterini anlatıyor, ama onun Batı Avrupa ve ABD'deki seçkinlerle olan ekonomik ve askeri bağlantılarını anlatmıyorlar; devletin zoru, insan hakları ihlalleri ile sınırlandırılıyor ve bir sınıfın egemenliğinin, sınıflar mücadelesinin, bir sınıfın zorunun ifadesi olarak kavranmıyor." "Sosyal hareketlere" ilişkin araştırmalar da aynı şemayı izliyor, bunların bileşimi, sözde "dünün ideolojileri" ile hiç bağlantısı olmayan, toplumun tüm katmanlarını kapsayan "heterojen" olarak anlatılıyor. Demokratikleşme üzerine yapılan araştırmalar, merkezine "mümkünlüğü ve yapılabirliği" koyup geçişi, sivillerle askerler arasında bir transaksiyona indiriyorlar.

Gaby Weber, *Gerilla Bilanço Çıkıyor*, s. 31-35.

ULAŞ BARDAKÇI

1947 Hacıbektas/19 Şubat 1972 İstanbul

**Hele Ulaş'a Ulaş'a
Ulaş benzerdi güneşe
Ulaş gardaş can veriyor
Yüreğim düştü ateşe.**

**Ulaş'ın elinde mavzer
Mavzeri türküye benzer,
Bizimkiler böyle ölür
Böyle ölür bizimkiler**

**Tohumlar düştü toprağa
Dokundu yeşil yaprağa
Kurban olam kurban olam
Seni yaratan toprağa.**

İLKER AKMAN

1950 Ankara
26 Ocak 1976/Beylerderesi

1950 yılında doğan İlker yoldaş, devrimci mücadeleye ODTÜ'ye girdikten sonra aktif olarak katılmıştır. Bu yıllarda öğrenci hareketinde içinde yer alırken, 1971-72 döneminde THKP-C saflarına katılmıştır. Kızıldere'den sonra yeniden örgütlenme çalışmalarına katılarak THKP-C/HDÖ'nin kurucularından birisi olmuştur. THKP-C/HDÖ Merkez Yönetim Komitesi üyesi olarak Marmara ve Güney-Doğu Bölge Yöneticiliği yaptı ve 26 Ocak 1976 günü Malatya'da Beylerderesi'ndeki çatışmada diğer iki yoldaşıyla birlikte şehit düştü. Ölümünden kısa bir süre önce hazırladığı "*Mevcut Durum ve Devrimci Taktiğimiz*" adlı yazısı bulunmaktadır.

HASAN BASRİ TEMİZALP

1950 Maraş
26 Ocak 1976/Beylerderesi

1950 yılında doğdu ve ODTÜ-Maden Mühendisliği'ne girdikten sonra devrimci mücadeleye katıldı. 1970-73 arasında THKO saflarında silahlı mücadeleye katıldı ve tutuklandı. 1974 yılında cezaevinden çıktıktan bir süre sonra THKP-C görüşlerini benimseyerek THKP-C/HDÖ saflarında profesyonel devrimci olarak çalışmaya başladı. Malatya-Elazığ çevresinde maden işçileri arasında çalıştı. THKP-C/HDÖ'nin Merkez Yönetim Komitesi üyesi olan Hasan Basri yoldaş, 26 Ocak 1976 tarihinde Malatya'nın Beylerderesi bölgesindeki silahlı çatışmada oligarşinin zor güçleri tarafından diğer iki yoldaşıyla birlikte şehit edildi.

YUSUF ZİYA GÜNEŞ

1955
26 Ocak 1976/Beylerderesi

1955 yılında doğdu. 1971'deki silahlı mücadelenin etkisiyle THKP-C sempatisini olarak devrimci mücadeleye katıldı. ODTÜ-Mühendislik Fakültesi'ne girdikten sonra THKP-C/HDÖ üyesi olarak mücadeleye profesyonel olarak devam etti. Örgütün ilk silahlı eylem kadrolarından olan Yusuf Ziya yoldaş, İlker ve Hasan Basri yoldaşlar ile birlikte Sivas'ta gerçekleştirdikleri silahlı eylemlerden sonra Malatya'da oligarşinin zor güçleriyle giriştikleri ilk silahlı çatışmada yer aldı. Bu çatışmadan iki gün sonra, 26 Ocak 1976'da kuşatıldıkları Beylerderesi'ndeki silahlı çatışmada iki yoldaşıyla birlikte şehit düştü.

YÜKSEL ERİŞ

1951 Tekirdağ/Şarköy
21 Ocak 1977/Trabzon

1951 yılında Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde doğdu. Devrimci mücadeleye, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Müzik bölümüne girdikten sonra aktif olarak katıldı. 30 Mart 1972'deki Kızıldereli olayından sonra THKP-C'nin yeniden örgütlenmesinde etkin olarak çalıştı. 1974 yılına kadar ülkenin değişik yerlerinde örgütlenme çalışmalarını sürdürdü. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi/Halkın Devrimci Öncüleri'nin kurucularından olan Yüksel yoldaş, ülkenin değişik bölgelerinde örgütcü ve yönetici olarak görev yaptı. 1976 yılına kadar sürdürdüğü Güney Anadolu bölge yöneticiliğinden Karadeniz bölge yöneticiliğine atandı ve kır gerillasının stratejik hazırlıklarını yönetti. THKP-C/HDÖ Merkez Yönetim Komitesi üyesi olarak "26 Ocak Harekâtı" için bulunduğu Trabzon'da 21 Ocak 1977 günü şehit düştü.

NEDİM ATILGAN

1959 Uşak/Karahallı-25 Şubat 1981 Selendi

1959 yılında Uşak ilinin Karahallı ilçesinde doğdu. Küçük yaşta ailesi İstanbul'a taşındı. İlkokulu bitirdikten sonra işçi olarak çalışmaya başladı. 1979'dan itibaren THKP-C/HDÖ üyesi olarak örgütsel faaliyetlerde bulundu. 1980 Kasım'ında gözaltına alındıktan sonra hiçbir suçlamayı kabul etmedi. Bir süre sonra zorla askere alındı. "Halkın silahlı devrimcilere ihtiyacı varken, oligarşiye askerlik yapmak olanaksızdır" diyerek birlikten firar etti. Profesyonel olarak örgütsel faaliyetlere katıldı.

1981 Şubat ayında oligarşinin kuşatma ve imha operasyonlarından kurtulmak amacıyla çıktıkları Selendi-Kula dağlarında, bir grup yoldaşı ile birlikte çembere alındılar. Bir hafta süren kuşatma sonunda 25 Şubat 1981 günü meydana gelen bir çatışmada şehit düştü.

MUSTAFA ATMACA

1948 Sivas/Kangal-29 Şubat 1992 İstanbul

1948 Sivas/Kangal doğumlu Mustafa Atmaca, işçi olarak değişik işyerlerinde ve fabrikalarda çalışmış ve 1976 yılında Sefaköy'de metal işkolunda çalıştığı fabrikada işçi olarak çalışan Mehmet Yıldırım yoldaşla tanışarak THKP-C/HDÖ örgütsel ilişkileri içine girmiştir. Bu tarihten sonra sendikal faaliyetlerde bulunan Mustafa yoldaş, 1978 yılında bağımsız Çağdaş Maden-İş Sendikası Genel Başkanlığına seçilmiştir. 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte, tüm sendikalar gibi, Çağdaş Maden-İş de kapatılmış ve Mustafa yoldaş ve diğer sendika yöneticileri hakkında değişik davalar açılmıştır.

1981 Mart ayında örgüte yönelik bir operasyonda gözaltına alınmış ve birbuçuk ay sonra tutuklanarak Alemdağ cezaevine gönderilmiştir. 1983 yılında tutsaklığı sona erdikten sonra iki yıl Tekirdağ'da zorunlu ikamete tabi tutulmuştur. İşkence ve tutsaklık koşullarından kaynaklanan hastalık, etkin bir biçimde devrimci faaliyetlere katılmasını engellemiş ve her türlü olanaksızlıklar içinde sürdürülen tedavisi başarılı olmamış ve 29 Şubat 1992 günü yaşamını yitirmiştir.

Yeni Maoist KP Üzerine

“Besbelli ki, işçi sınıfı, savaşım verebilmek için, sınıf olarak kendi ülkesinde örgütlenmelidir ve her ülke, ayrı ayrı bu sınıf savaşımının doğrudan alanıdır. İşte işçi sınıfının savaşımı, bu anlamda ulusal nitelik taşır, içeriği bakımından değil, ama *Komünist Manifesto*’nun da dediği gibi, ‘biçimi bakımından’ ulusal.” (Marks, *Gotha Programının Eleştirisi*)

“Dünyanın en gülünç insanları, kulaktan dolma bazı ham bilgilerle kendisini ‘allâme-i cihan’ sanan, ‘çokbilmiş’lerdir.” (Mao Zedung, *Pratik Üzerine*)

Oligarşinin 12 Eylül 1980 askeri darbesiyle birlikte yürütülen kitle pasifikasyonunun ülkemiz solunda ortaya çıkardığı ideolojiszleşme süreci, değişik evrelerden geçerek günümüze kadar ulaşmıştır. Marksist-Leninist ideolojinin “soyut genellemeler” olarak değerlendirildiği, Marksist-Leninist teorinin eylem kılavuzluğunun pragmatizmle yer değiştirdiği, her türlü ilkesizliğin “taktik” adı altında “ilke” haline getirildiği, bilimsel kavramların içeriklerinin boşaltıldığı bir süreçtir bu.

Bu süreçte, kimi zaman dağlarda “gerilla” dolaştırmanın ve bunların fotoğraflarının dergilerde yayınlanmasının pirim yaptığı günler yaşanmış, kimi zaman her çeşit ve her türden yasalıcılığın baş üstünde tutulduğu dönemler olmuştur.

1984 yılından itibaren “yenilgi muhasebesi” yapmaya başlayan sol hareketlerin ülke dışı girişimlerle birbiri ardına yaptıkları kongreler, konferanslar vb. dizisi, aynı sürecin ayrılmaz parçaları olarak tarihte yerlerini almışlardır.

1980 öncesinde sözel olarak bile parti örgütlenmesine sahip olmayanların parti kurdukları, parti kurmuş olanların partilerini “yeniledikleri”, yenilenmiş partiye sahip olanların “yeniden yenileştikleri” ve nihayet birbirleriyle birleştikleri, ayrıştıkları ve yeniden birleştikleri ve yeniden ayrıştıkları olaylar dizisi günümüze kadar süregelmiştir.

Kent küçük-burjuvazisinin “globalizm”

söylemine dayanan ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel, felsefi her alanı kapsayan ideolojik hegemonyası ve Kürt ulusal hareketinin “silahlı gücü”, ülkemiz solundaki ideolojiszleşmeyi içinden çıkılmaz hale getirmiştir. Bunun son örneği ise, kendi ifadeleriyle, “Maoist Komünist Partisi (MKP) I. Kongre Uluslararası Sempozyumu”nun “Almanya’nın Etille am Rhein kentinde, 11 Ocak’ta başarıyla sonuçlanmasıyla” birlikte yapılan açıklamalarda yaşanmıştır.*

Bu “uluslararası sempozyum”da “Türkiye Komünist Partisi (Marksist Leninist), 1. Kongresi’ni proleter dünya devriminin ileri kalelerinden biri olan Dersim’de 15 Eylül 2002 tarihinde sonuçlandırarak, Marksizm-Leninizm biliminin yakaladığı üçüncü nitel aşamayı temel alarak ismini Maoist Komünist Partisi (MKP) olarak değiştirdiğini dünya kamuoyuna deklare” etmiştir.

Almanya’nın Etille am Rhein kentinde düzenlenen “uluslararası sempozyum”da yapılan açıklamaya göre, TKP(ML)’nin TİK-KO (Türkiye İşçi-Köylü Kurtuluş Ordusu) örgütlenmesinin adı Halk Kurtuluş Ordusu (HKO) olarak değiştirilmiştir.

Böylece DHKP-C ve MLKP’den sonra ülkesel, bölgesel, ulusal vb. sığa sahip olmayan bir sol örgütlenme daha ortaya çıkmış-

* *Devrimci Demokrasi*, Sayı 9, 16 -31 Ocak 2003 ve Maoist Komünist Partisi 1 Nolu Basın Açıklaması. Aksi belirtilmedikçe, tüm alıntılar aynı yerdendir.

tır. Bu “yeniliği” şöyle açıklamaktadırlar:

“Parti isimlendirmesinde **siyasal coğrafyayı** belirtme **elbette ki yanlış değildir**, ancak mutlak da değildir. Kongremiz, bizimki gibi çok uluslu ve ezen ulus burjuvazisi ile ezilen ulus burjuvazisi arasındaki çelişkinin başlıca çelişkilerden biri olduğu bir siyasal coğrafyada Kürt, Türk ve çeşitli milliyetlerden proletaryanın ortak öncü müfrezesinin ismini de bu özgünlükten dolayı, yani herhangi bir ulusu çağrıştıracak siyasal coğrafya adını kullanmamayı **tercih etmiştir**. Aslanan çeşitli uluslardan ve azınlıklardan proletaryanın ortak bayrağı olan Maoizm’i vurgulamaktır.” (abç)

Görüldüğü gibi, yeni parti, parti isimlerindeki “siyasal coğrafya belirtme”yi “yanlış” bulmamaktadır. Ancak kendileri “bir siyasal coğrafyada” “herhangi bir ulusu çağrıştıracak siyasal coğrafya adını kullanmamayı tercih etmiş”lerdir. Böylece Marksizm-Leninizm (ve kendileri için “Maoizm”) “siyasal coğrafya”ya göre değişen bir “tercih” konusuyula tanışmıştır.

Herşeyden önce “siyasal coğrafya” deyiminin Marksist-Leninist (ve hatta “Maoist”) yazında kullanılan bir kavram olmadığını altı çizilmelidir.

“Siyasal coğrafya” deyimini, “üstünde güneş batmayan” İngiliz emperyalizminin eskisömürgecilik döneminde geliştirdiği bir kavramdır.* Bu kavram, gerçek ulusal devletin bulunmadığı imparatorlukların yönetimi için

* Coğrafya, herşeyden önce bir **bilim dalıdır**. Dolayısıyla “siyasal coğrafya” da, siyasal olarak belli bir toprak parçasını (bölgenin) inceleyen bilim dalı olarak tanımlanmaktadır. Harold J. Mackinder 1887 tarihinde *Britanya Kralliyet Coğrafya Derneği*’nin bir toplantısında sunduğu bir tebliğde şöyle diyordu: “Coğrafya nedir? Bir coğrafya derneğine hitap ederken böyle bir soru sorulabilir. Lakin bu sorunun sorulma zamanı gelmiştir ve cevabı şimdi verilmelidir. Ben coğrafyanın başlıca işlevi toplum içindeki insan ile bölgesel olarak değişen çevresi arasındaki etkileşimi inceleyen bir bilim dalıdır diye tanımlanmasını teklif ediyorum... Etkileşim incelenmeden önce etkileşim halinde olan unsurlar tahlil edilmelidir. Bu unsurlardan biri değişen çevredir. Bunun incelenmesi fiziki coğrafyanın işidir. Fiziki coğrafyanın temelleri üzerine inşa edilmemiş bir siyasal coğrafyanın mantığı olamaz. Coğrafya, bu etkileşimi inceleyen bilimsel bir disiplin olarak ele alınmalıdır.” Böylece coğrafya, siyasal coğrafya olarak, İngiliz imparatorluğunun dış politikalarının temel unsuru haline gelmiştir.

geliştirilmiştir. Bu yönüyle “siyasal coğrafya”, birden çok ülkeyi, ulusal devleti kapsayabilen bir bölgeyi ele alır. Örneğin “siyasal coğrafya”, ülkemiz gibi sınır aşan sulara sahip bir ülkede, bölgesel siyasal yapıların, olayların ve gelişmelerin incelenmesi anlamına gelir, dolayısıyla jeo-politik kavramıyla anlamdaştır. “Siyasal coğrafya” kavramını ülkemizde yaygınlaştırmaya çalışan ise TÜSİAD’tır. 2001 yılında okullarda ders kitabı olarak okutulması için hazırlanmış olan TÜSİAD’ın “coğrafya” kitabı, bir bütün olarak “siyasal coğrafya” kavrayışıyla yazılmıştır. Bu yönüyle, “siyasal coğrafya”, “bölgesel bir güç” oluşturma düşünsel ve yöntemsel ön girişidir.

Herkesin (“Maoistler” de) bilmesi gerekir ki, “bu coğrafya” deyişi ile “siyasal coğrafya” deyişi bir ve aynı değildir. Birincisi, toprak olarak bir bölgeyi isimlendirmeden belirtmek için kullanılan legalizmin “ezop” dilinden türettiği “amorf” bir sözcüktür, diğeri siyasal oluşumları içeren bölgeyi kapsar. Bu nedenle “siyasal coğrafyamızda” anlamında kullanılan deyim, sadece kendi devletine sahip olmayan ulus ve ulusal-toplulukları değil, bölgedeki varolan ulusal devletleri de kapsar. Özcesi, yeni Maoist partinin “parti isimlendirmesinde siyasal coğrafyayı belirtme”den çıkan sonuç, bölgenin belirtilmesidir. Ki açıklamalarında sürekli yenededikleri Türkiye ve Kuzey Kürdistan ifadeleriyle, bölgeselliği esas aldıkları da açıktır.

İşte bu açıdan ele alındığında “parti isimlendirmesinde elbette ki yanlış değildir” denilen “siyasal coğrafya belirtme”nin, Anadolu, Orta-Doğu, Mezopotamya vb. coğrafi bölgeden başka bir anlamı yoktur.

Komünist Manifesto’nun “öz olarak olmasa bile, biçim olarak, proletaryanın burjuvaziyle savaşımı ilkin ulusal bir savaşımdır. Her ülkenin proletaryası, elbette, her şeyden önce kendi burjuvazisiyle hesaplaşmalıdır” belirlemesi ise, homojen ya da çokuluslu bir ülkenin siyasal bütünlüğünü esas alır. Doğal olarak, Marksist-Leninistler, sınırları belirlenmiş bir ülkeyi esas alırlar ve kendi faaliyet alanlarını belirtmek için de bu ülkenin adına isimlerinde yer verirler.

Bu, aynı zamanda, her ülkenin Marksist-Leninist partilerinin bir diğer ülkenin partisinin iç işlerine karışmaması ilkesinin de ayrılmaz bir parçasıdır.

“Tercih” meselesi ise, bugün egemen olan küçük-burjuva anlayış sahipleri dışında

anlaşılabilir bir şey değildir. Bir şeyi “tercih” etmek (seçmek) keyfettir, özeldir. Günlük yaşantıda binlerce, onbinlerce kez kullanılan ve yeniden üretilen “bireysellik”in dışavurumundan başka birşey değildir.

Proletarya partilerinin isimleri konusunda temel belirlemeler, her zaman olduğu gibi, Marks, Engels ve Lenin’in yazılarında bulunmaktadır.

Lenin, 1917’de RSDİP’in adının değiştirilmesi gerektiği konusundaki tezlerinde, esas olarak “sosyal-demokrat” tanımının yerine “komünist” tanımının konulması gerektiğini belirtir. Burada partinin **hangi ülkeye** ait olduğuna ilişkin isimlendirme konusunda herhangi bir tartışma yoktur.

Rusça *Rossiiskaia Sotsial-Demokraticheskaia Rabochaia Partiia* olan RSDİP’in adı 6 Mart 1918’de toplanan 7. Parti Kongresi’nde **Rossiiskaia Kommunisticheskaia Partiia (Bolşevik)** [RKP (B)] olarak değiştirilmiştir. Burada yer alan “*Rossiiskaia*” Türkçe’de Rusya anlamına gelmektedir ve üstelik “rusların yaşadığı Rusya” anlamındaki “*Russkaia*” yerine “çarlık topraklarının bütününe kapsayan Rusya” anlamında “*Rossiskaia*” kullanılmaktadır.

Öte yandan III. Enternasyonal’in 1920 tarihli tüzüğü’nün 3. maddesinde “Komünist Enternasyonal’e üye olan tüm partiler, ‘... **ülkenin** komünist partisi (Komünist Enternasyonal’in Seksiyonu)’ adını taşır” belirlenmesi bulunur. Aynı ifade Komintern’e katılmanın “21 koşulu”nda da yer alır.

Görüldüğü gibi, partilerin adında faaliyet yürüttükleri ülkenin adının yer almasında, ülkenin tek uluslu ya da çokuluslu bir ülke olması gözönüne alınmamaktadır. Çarlık Rusya’sı gibi “çok uluslu ve ezen ulus burjuvazisi ile ezilen ulus burjuvazisi arasındaki çelişkinin başlıca çelişkilerden biri olduğu bir siyasal coğrafyada” “bu özgünlükten dolayı, yani herhangi bir ulusu çağrıştıracak ad kullanmama” kaygısı duyulmamıştır. Dolayısıyla özel bir “tercih” konusu da söz konusu değildir. Böyle bir kaygı duyanlar ve “tercih”lerini buna bağlı olarak yapanlar, öncelikle tarihsel olarak dünya komünist hareketinin neden böyle bir “tercih”te bulunmadığını da ortaya koymak zorundadırlar.

İşte kent küçük-burjuvazisinin “ulusu aşan” kozmopolit ideolojik hegemonyasının “Maoist” yeni partideki yansısı böyle ortaya çıkmaktadır.

“Bilindiği gibi, Partimizin politik

önderliği altındaki Ordumuzun ismi Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu (TİKKO) idi. Proletarya önderliğinde işçi-köylü temel ittifakı devrimci ittifaklar siyasetimizin temel eksenidir. Bu temel üzerinde, **küçük burjuvazi** ve **milli burjuvazinin sol kanadı** ile birlikte Halkın Birleşik Cephesi siyasetimizin bileşenleridir. Dolayısıyla, devrimci **ordumuz** sadece işçi ve köylüleri değil, **halkın diğer güçlerini de kapsayacaktır. Bu bilinçle** ordumuzun ismi Halk Kurtuluş Ordusu (HKO) olarak değiştirildi.” (abç)

Otuz yıllık TİKKO, ülkemizde küçük-burjuvazinin (ve de “milli burjuvazinin sol kanadı”nın) varlığını 2002 yılının sonlarında keşfetmiştir. Burada akla gelen soru, otuz yıldır küçük-burjuvazinin varlığı nasıl unutulmuştur? İbrahim Kaypakkaya bu konuda hata mı yapmıştır? Yoksa, 1972-73 döneminde THKO fiilen varolduğu için mi TİKKO adı kullanılmak zorunda kalmıştır?

Şüphesiz bu ve benzeri soruların yanıtı zaman içinde yeni parti tarafından teorik çalışma ürünleri olarak ortaya konulacaktır. Ancak bugün onların sorunu başkadır:

“Bizimki gibi ülkelerde, **küçük burjuvazi** yaygın bir şekilde **örgütsel olarak partiye katılırken** bu sınıftan insanların ideolojik dönüşümünü sağlamak, ideolojik olarak partiye katmak, parti önderliğinin görevidir.” (abç)

İşte “Maoist” Komünist Partisi’nin proleter niteliği!

Oysa ki, bugüne kadar devrimciler, proletarya partisine katılan küçük-burjuvalardan söz ederlerdi. Ve üstelik partiye katılan bu unsurlar için “küçük-burjuva kökenli” tanımı kullanılırdı. Dolayısıyla proletarya partisinde proletarya ideolojisini kabul edenler arasında sınıfsal köken ayrımı yapılmaz - diye bilinirdi. Ama ne yazık ki, 1980 sonrasında “köprünün altından çok su akmıştır”! Artık “Maoist Komünist” Partiye “yaygın bir şekilde” **küçük-burjuvazi** katılmaktadır. Doğal olarak bu kadar yaygın katılımın olduğu yerde, örgüt isimlerinin de onları kapsayacak şekilde değiştirilmesi gerekmektedir. Bu, sadece TİKKO adında değil, doğrudan parti adında da değişiklik yapılmasını gerektirir. Ne de olsa, küçük-burjuvazi, sınıf olarak kendilerine katılmaktadır!

Üstelik, karşı karşıya kaldıkları sorun bu

kadar da değildir. Bu küçük-burjuvazi, sınıf olarak “Maoist” partiye katılmakla kalmamakta, bir de “**örgütsel olarak** partiye katılmakta”dır.

Şimdi kendileri ve herkes sormak zorundadır, bir sınıf (küçük-burjuvazi) “**örgütsel olarak**” bir partiye nasıl katılır?

Burada denilebilir ki, bu bir “kalem sürçmesi”dir, “sürçü lisan”dır! Ama “uluslararası sempozyum” düzenleyenlerin, otuz yıllık “stratejik önderlik boşluğunu” doldurmaya soyunanların, I. Kongre kararlarını alelacele, çalاکalem yazdıklarını düşünmek de haksızlık değil midir?

Görülen odur ki, yeni “maoist” partide kent küçük-burjuvazisi sadece ideolojik olarak değil, aynı zamanda fiili güç olarak da etkin bir konumda bulunmaktadır.

Yine de biz halk saflarında gördüğümüz ve özde proletaryanın dünya görüşünü benimsemiş olduğuna inandığımız bu yeni “maoist” partinin I. Kongre açıklamalarını okumayı sürdürüelim:

“Partimiz Maoist Komünist Partisi, TKP(ML)’nin ideolojik, siyasi ve örgütsel devamı ve onu yaratan Maoizm’in Türkiye-Kuzey Kürdistan’daki en üst düzeydeki temsilcisi, Kaypakaya Güzergahı’nın kararlı savunucusu ve takipçisidir.

Komünizm, nihai amacımızdır. Parti olarak kuruluşumuzdan itibaren bu **amacımızı** ve bu **amaca** nasıl ulaşacağımıza ilişkin görüşlerimizi bugüne kadar açıkça beyan ettik. Bugüne kadar savunduğumuz gibi, **devlet zorla yıkılacaktır**. Bu, devrimimizin evrensel kanunudur. Partimiz, sınıfsız toplum için mücadele ediyor.” (abç)

Evet, nihai amacı komünizm olan bir parti “devleti zorla yıkmak”tan söz etmektedir.

Oysa Marksist-Leninistler, her zaman “devletin zorla yıkılması”ndan söz eden anarşistlerden kendilerini ayırmışlardır. Sınıfsız topluma giden yolda “devlet” “zorla yıkılmaz”, Engels’in deyişiyle, “söner”. Lenin, *Devlet ve Devrim*’de bu konuyu şöyle açıklar:

“Engels burada, proletarya devrimiyle burjuvazinin devletinin ‘ortadan kaldırılma’sından söz eder; oysa ‘sönme’ üzerine söylediği şeyler, sosyalist devrimden sonra, proleter devletten ne kalmışsa onunla ilgilidir. En-

gels’e göre, burjuva devlet ‘sönmez’; devrim sırasında proletarya tarafından ‘ortadan kaldırılır’. Bu devrimden sonra sönen şey, proleter devlet, başka bir deyişle, bir yarı-devlettir...

Burjuva devlet, proleter devlete (proletarya diktatorasına) yerini ‘sönme’ yoluyla değil, genel kural olarak, ancak ve ancak zora dayanan bir devrimle bırakabilir.”*

“Zora dayanan devrim olmaksızın, burjuva devlet yerine proleter devleti geçirmek olanaksızdır. Proleter devletin kaldırılması, yani tüm devletin kaldırılması ise, ancak ‘sönme’ yoluyla olanaklıdır.”**

Görüldüğü gibi, diyalektikçi Engels ve Lenin, devlet sorununu, bizim yerli “maoist” ler gibi, çalاکalem ele almazlar.

I. Kongresini yapmış, “uluslararası sempozyum”la kongre sonuçlarını duyuran bir “maoist komünist” partisinin Marksizm-Leninizmin en temel belirlemeleri karşısında daha ciddi ve tutarlı açıklamalar yapmasını, en azından anarşistlerin devletin zorla yıkılması teorilerinden farklı olduklarını ortaya koymalarını beklemek herkesin hakkıdır. Aksi halde, anarşizmin bir küçük-burjuva anlayış olduğunu bilen herkes, “maoist komünist” partisinin tümüyle küçük-burjuvazinin eline geçtiğini düşünmeden edemeyecektir.

Ancak bu eklektizm, baştan savmacılık bunlarla sınırlı değildir.

“Marksizm-Leninizm-Maoizm, enternasyonal proletaryanın komünizm yürüyüşünün ortak-evrensel ideolojisidir. Herhangi **bir ülkede tek başına** komünizme ulaşamaz. Dünyanın **üçte ikisinde** sosyalizmin kesin zaferi sağlanmadan dünya çapında komünizme geçişten söz edilemez.” (abç)

Burada öncelikle ne söylendiğinden çok, neden söylendiğinin bilinmesi gerekmektedir. Deniliyor ki, “bir ülkede tek başına komünizme ulaşamaz”. Bugüne kadar dünya komünist hareketi içinde “tek ülkede” komünizme ulaşabileceğini iddia eden ya da bunun olanaklı olduğunu söyleyen hiç kimse ve parti ortaya çıkmamıştır. Varolan tek büyük tartışma ise, “tek ülkede sosyalizmin inşası” ve “tek ülkede sosyalizmin kesin

* Lenin, *Devlet ve Devrim*, s. 28-29, Aralık 1978.

** Lenin, *Devlet ve Devrim*, s. 34, Aralık 1978.

zaferi” tartışmasıdır. Bu tartışmanın bir tarafı Stalin iken, diğer tarafı Troçki olmuştur. Mao Zedung’un bu konudaki değerlendirmesi ise, “kapitalizme geriye dönüş olanaklı mıdır?” noktasında toplanmıştır. Bu da, ağırlıklı olarak SBKP revizyonizmine karşı yöneltilmiş eleştirilerin temelini oluşturmuştur.

1964 yılında SBKP revizyonizminin Sovyetler Birliği’nde sosyalizmin inşasının tamamlandığı, dolayısıyla artık komünizme (ekonomik olarak) geçiş koşullarına girildiğini iddia etmesi üzerine ÇKP ile aralarında başlayan tartışma ve polemikler, giderek “sovyet sosyal-emperyalizmi” teorisine ulaşmıştır.

İşte yeni “maoist” partinin “herhangi bir ülkede tek başına komünizme ulaşamaz” tezlerinin tarihsel arka planı bunlardır. Ama bu tarihsel arka planda oluşan ve kendilerine isim olarak aldıkları “maoizm”in en temel konusunda bile, baştan savmacılığı sürdürmektedirler. Onlara göre, dünyanın 2/3’ünde sosyalizmin kesin zafer kazanmasıyla dünya çapında “komünizme geçiş” olanaklı görülmektedir. Böyle olunca sormak gerekmektedir: Burada sözü edilen “dünyanın 2/3’ü”, dünya nüfusuna göre mi, yoksa coğrafi ölçüye göre mi belirlenmektedir? Bu aritmetiksel sayının esneme noktaları yok mudur? Örneğin 2/3’de değil de, 3/4’de “sosyalizmin kesin zaferi” neden gerekli olmasın? 2/3, yüzde hesabıyla %66,6666 olduğuna göre, acaba, %66 yeterli olamaz mı?

Şüphesiz, bu son satırları okuyan okuyucu bizim dalga geçtiğimizi düşünecektir. Hayır! Bizim böyle bir düşüncemiz bulunmamaktadır. Ortaya çıkan “eğlenceli” durumun sorumlusu bizzat kendileridir. Mao’nun şu ya da bu yazısından alıntı yaparak 2/3 gereklilikten söz edebilirlerse de, ortaya çıkan aritmetiksel ve “coğrafi” sorunu yanıtlamak zorundadırlar. Kendisini “uluslararası sempozyum”la tanıtan “ciddi” bir partiden bunları beklemek herkesin hakkıdır.

“Proletarya diktatörlüğü; işçi sınıfı önderliğinde işçi-köylü temel ittifakına dayanır.”*

Aynı konuda Stalin ise şöyle yazmaktadır:

“Proletarya diktatörlüğü, ittifakın yönetici gücünün proletarya olması

koşuluyla, sermayenin devrilmesi, sosyalizmin kesin zaferi için proletarya sınıfıyla köylülüğün emekçi kitlelerinin ittifakıdır.”**

Lenin’in “İki Taktik”te ortaya koyduğu gibi, “işçi-köylü ittifakı”na dayanan iktidarın adı “işçilerin ve köylülerin devrimci demokratik diktatörlüğü”dür. Stalin’in ifade ettiği proletarya ile “köylülüğün emekçi kitlelerinin ittifakı” ise, tanım proletaryası ve yoksul köylülükle kurulan bir ittifaktır. Marksizm-Leninizmle az çok tanışıklığı olan her kişinin başlangıçta bildiği bu gerçekler, ne yazık ki, “maoist komünist” partisinin I. Kongresinde “gözden kaçmış” görünmektedir.

Yeni “maoist komünist” partinin açıklamaları, geleceğin sorunlarına getirdikleri “açıklık”tan sonra, günümüze gelmektedirler.

“Geçmiş yıllara **oranla**, geçici bir gerilik gösteren emperyalist-kapitalist ülkelerde ki **proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişki** bugün **yerini sert mücadelelere bırakmıştır.**”(abç)

Evet, kongre bildirisini basıma hazırlayanların yazım hatası yoksa, proletarya-burjuvazi çelişkisi (“geçmiş yıllara oranla”) “yerini sert mücadelelere bırakmıştır” denilmektedir. İşte bir kez daha baştan savma, sözün nereye gittiğini bilmeden salt birşeyler söylemiş olmak için söyleme çabasının bir ürünüyle daha karşı karşıyayız. Diyalektikten az çok haberi olan ya da Mao Zedung’un “Teori ve Pratik”ini okuyan herkesin çok iyi bileceği gibi, bir **çelişki** yerini (“sert” olsun olmasın) “mücadeleye” bırakmaz, olsa olsa bu mücadeleyi doğurur.

Burada “maoist komünist” partisinin genel bir eleştirisini yapmak durumunda değiliz. Ortaya koymaya çalıştığımız, küçük-burjuva ideolojisinin yaşamın her alanını olduğu kadar, “maoist” kesimleri de etkisi altına aldığını göstermektedir. Ancak kendilerini ciddi bir parti olarak yeniden örgütleyen bir hareketin, alenacele hazırlanan kongreyle, belgelerle bu etkiden kurtulması da olanaksızdır. Bu küçük-burjuva anlayış, çok iyi yaptıklarını, çok iyi düşündüklerini, çok doğru kararlar aldıklarını zannettikleri her yerde, kendilerini akıl almaz sonuçlarla karşı karşıya getirmiştir. “Kardelen hareketi”na ilişkin yaptıkları “özeleştir” bunlardan biridir:

“İlkesel olarak düşülen hatanın

* Maoist Komünist Parti Programı, 139. madde.

** Stalin, *Leninizmin İlkeleri*, s. 127, Dördüncü Baskı

kendisi karşı-devrimci hücre elemanlarına sorgulama ve soruşturma sürecinde 'devrimci şiddet' adı altında işkence yapılmasıdır.

Ne adına yapılırsa yapılsın bir kişiye kötü muamele, psikolojik baskı, insani onurunu zedeleme, hakaret, küfür ve fiziki şiddet, vb. yöntemler uygulamak işkencedir ve **insanlık suçudur.**" (abç)

Şimdi şöyle sorulacaktır: Eğer bir "insanlık suçu" işlendiğini saptıyorsanız, böyle bir suçun mazereti, hafifletici sebebi ve zaman aşımı olmayacağını da kabul ediyorsunuzdur. Peki, bu durumda "insanlık suçu"nu işleyenlere karşı ne yapacaksınız? "Dünya halklarından özür dilemek"le bu sorunun üstünün örtülemeyeceği de açıktır.

İşte "insanlık onuru işkenceyi yenecek"le başlayan küçük-burjuva hümanizminin geldiği yer böylesine açmazlar oluşturmaktadır.

Şu kadannı söyleyelim ki, işkence, kim tarafından ve hangi amaçlarla yapılırsa yapılsın insanlığa karşı işlenmiş bir suç olur. Bu doğrudur. Ancak, bu suçu işleyenler, cezalandırılmadan kalacaklarsa, böyle bir suçtan söz etmek boş konuşmakla özdeşdir. Biz, burada suçları işleyenlerin, suçun niteliğine uygun olarak cezalandırılmalarından söz etmiyoruz. Hayır! Biz, ister "Kardelen hareketi"nda, ister başka yerlerde devrimcilik adına yapılmış olan işkence olaylarının küçük-burjuva ideolojisine dayanan köklere sahip olduğunu söylüyoruz.

Yeni "maoist komünist" partinin devrim stratejisi konusunda ortaya koydukları da, "soyut teorik" konulardan çok farklı değildir.

"Her gerilla savaşı, Halk Savaşı değildir. Her silahlı eylem veya silahlı mücadele de Halk Savaşı değildir. Yine halkın katıldığı, halkın verdiği her savaş da Halk Savaşı değildir.

Gerilla bölgelerinde yoğunlaşarak yaygınlaşma, kitleleri örgütleme ve silahlandırma ve kızıl siyasi iktidarlar politikası ile başından itibaren kitleleri değiştirip dönüştürme Halk Savaşı'nın tüm aşamaları boyunca temel olanıdır. Stratejik Savunma Döneminde temel mücadele biçimi olan Köylü Gerilla Savaşını kumanda eden de bu siyasettir...

Yoğunlaşma, kitlelerin Parti ön-

derliğinde örgütlenmesi ve silahlandırılması, adım adım iktidarlaştırılmasıdır. Bunun somut biçimleri, somut mücadele ve örgüt biçimleri doğru tespit edilmek durumundadır. Bu derinlik, devrimin kitlelerin eseri olacağı noktasında Maoist bilinç berraklığı ve net bir iktidar perspektifi olmayınca, **devrimci durumun sürekli varolduğu bir ülkede** sürekliliği sağlanmış gerilla savaşının dahi hiç bir şekilde başarı ve zafere işaret etmediği görülmüştür. Çünkü bu, adına halk savaşı dense de halkın savaşı olmamış, halk adına yani, **öncü savaşı** olmuştur." (abç)

Sürekli yinelediğimiz gibi, ülkemiz solunda egemen olan ideolojiszleşme ve devrimci teoriden kopuş, kaçınılmaz olarak küçük-burjuva ideolojisi tarafından Marksist-Leninst kavramların içeriğinin boşaltılmasıyla birlikte gelişmiştir. Bu durum, yukarıda aktardığımız "maoist" sözlerde de bir kez daha görülmektedir. Konuya nereden girilirse girilsin, karşılaşılan bir ve aynıdır: İçeriği olmayan ve oradan buradan alınmış (eklektik) kavramlar.

Devrim mücadelesinin en temel belirlemelerinden başlarsak, "devrimin kitlelerin eseri olacağı noktasında Maoist bilinç" daha ilk anda boşluğa düşer. "Devrim kitlelerin eseri olacaktır" belirlemesinin Marks'a ait olduğunu bilmeyen yoktur. İkinci olarak, "devrimci durumun sürekli varolduğu bir ülke" saptaması hiç de "maoist" nitelikte görünmemektedir. Çünkü birkaç satır aşağıda şöyle denilmektedir:

"İlk örgütsel yenilgimizi objektif ve subjektif koşullar hazır değilken saldırdığımız taktiğe girerek aldık. Bunlar, tek tek silahlı eylemler, tek tek gerilla eylemleriydi. **Devrimci durum aleyhimizeyken** izlediğimiz sol taktik politikalar partiyi örgütsel yenilgiye götürdü." (abç)

Şimdi durup düşünmek gerekmektedir. Bir ülkede (tabii artık "siyasal coğrafyada" demek gerekmektedir) devrimci durum sürekli varken, aynı devrimci durumun "aleyhte" olması nasıl bir şeydir? Kendilerine göre "ilk örgütsel yenilgi"nin nedeni de ancak bunun açıklanmasıyla anlaşılabilir olacaktır.

Hayır! Ortada ne bağdaştırılacak bir şey, ne de açıklanacak bir şey vardır.

"Devrimci durum", tüm Marksist-Leni-

nistlerin (ve hatta “maoistler”in) çok iyi bildiği gibi, Lenin tarafından açık biçimde tanımlanmıştır:

“Bir devrim durumu olmadan devrimin mümkün olamayacağı Marksistler için tartışma götürmez bir gerçektir. Ayrıca, her devrim durumu da devrime götürmez. Genel olarak, bir devrim durumunun belirtileri nelerdir? Şu üç önemli belirtiyi ileri sürerek, her halde yanılmış olmayız:

1) Egemen sınıflar için değişikliğe gitmeden egemenliği sürdürmek mümkün olmazsa; ‘üst sınıflar’ arasında şu ya da bu biçimde bir buhran, egemen sınıfın politikasında baskı altındaki sınıfların hoşnutsuzluğuna ve parlamalarına yolaçacak bir çatlamaya götüren bir buhran ortaya çıkarsa. Bir devrimin olabilmesi için, genellikle ‘alt sınıfların eski biçimde yaşamak istememeleri’ yeterli değildir. ‘Üst sınıfların eski biçimde yaşayamayacak durumda’ bulunması da gereklidir.

2) Baskı altındaki sınıfların sıkıntısı ve ihtiyacı, olağandan daha öteye varmışsa.

3) Yukardaki nedenlerin bir sonucu olarak, ‘barış’ zamanında kendilerinin soyulmasına hiç ses çıkarmadan razı olan, ama sıkıntılı zamanlarda hem buhranın her türlü koşullarında, hem de bizzat ‘üst sınıflar’ tarafından bağımsız tarihi eyleme itilen yığınların etkinliğinde önemli bir artış varsa.

İradenin dışındaki bu nesnel değişiklikler olmaksızın, yalnız tek tek gruplar ve partiler değil, tek tek sınıflar da, genel kural olarak, devrim yapamazlar. Bu nesnel değişikliklerin hepsine birden devrim durumu denir.”*

Görüleceği gibi, devrimci durum, “lehte-aleyhte” durumları kapsamaz. Marksist-Leninist yazında “lehte-aleyhte” olarak değerlendirilen konular ise **güçler dengesine** ilişkindir.

Böylece yeni “maoist komünist” partisinin devrim stratejisine ilişkin görüşlerinin de eklektik olduğu açığa çıkmaktadır. Kendi

ifadeleriyle, otuz yıllık tarihlerinde “sürekliği sağlanmış gerilla savaşının bile” “öncü savaşı” olduğu söylenirken, hem kendi eklektizmlerini, hem de gerçeği ifade etmiş olmaktadır.**

Ve sonunda “Trabzon”a gelinmiştir:

“Öncü savaşı, devrimci durumun varolduğu veya yüksek olduğu koşullarda halkta **çok güzel duygular** yaratır, kurtarıcı, öncü ve kahraman olarak gördüklerine **hayranlık duyguları** uyandırabilir, ama bu mücadele halkın ideolojik ve politik bilincinin dönüşmesine **yetmez**; halkın kendi savaş pratiği içerisinde öz güven ve cüretle, uzun süreli ve sabırlı bir şekilde içerisinde dönüşerek ve dönüştürerek kendi iktidarını dişle tırnakla kurmaya götürmez. Başarıları geçici olur. **Halkın öncüye güvenmesi iyidir**. Ancak halk öncüye bir kurtarıcı olarak değil, önder olarak güvenmelidir. Halk, öncelikle kendi gücüne güvenmelidir. Kültür devrimleri bunu öğretiyor. Gerçek güç, gerçek politik güç, tarihin öznesi, halktır, bir avuç öncü değil.” (abc)

Daha düne kadar küçük-burjuva mace-racılığı olarak tanımladıkları “Öncü Savaşı”nı, bugün tam bir pragmatist yaklaşımla değerlendirmektedirler: Öncü Savaşı, iyidir, hoştur, ama “yetmez”!

Bunların ciddi bir değerlendirme olduğunu, belirli bir bakış açısına, tahlile dayandığını söylemek, “Trabzon” a gelirse de, pek olanaklı değildir. Ama yine de, yapılan açıklamayı okumayı sürdürmekte yarar vardır:

“Halk Savaşı halkı silahlandırma-lı, halkı ideolojik ve politik önderliğiyle donatarak **savaştırmalı** ve ordulaştırmalıdır. Ne için savaşıldığını bilen ve bu bilinç gelişimi ile diyalektik ilişki içinde savaşı yükselten halk sadece askeri olarak değil ideolojik, politik ve kültürel olarak da devrim sürecinden geçecektir. Basitten karmaşığa, zayıftan güçlüye, küçükten büyüğe parça parça gelişerek iktidarlaşacaktır. **Bu iktidarın özü proletarya diktatörlüğüdür**. Proletarya diktatörlüğü **halk** adına partinin veya proletarya adına partinin diktatörlüğü değildir.

* Lenin: *Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky*, s: 14-15, Bilim ve Sosyalizm Yay., İkinci Baskı

** Bu konuda daha geniş bilgi için bkz: THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I* (1975)

Politik yaşama canlı katılmayan proletarya ve halk gerçekten iktidar değil demektir. Bu durumda geriye dönüşler kaçınılmazdır. Maoizm rehberliğinde stratejik önderlik kavrayışı budur. **Öncü savaşı** içeren, halk adına veya proletarya adına iktidarı belirsiz ve soyut bir planla ele geçirmeye çalışan **iyi niyetli stratejiler Maoizmden sapmadır**. Sol oportünizmdir. Halkın geniş kesimleriyle birleşme prensibinden sapmadır. Bu çizgi olası bir devrimi, proletarya diktatörlüğüne götürmez.” (abç)

Evet, “öncü savaşı içeren ... iyi niyetli stratejiler Maoizmden sapmadır”. Bunda tartışılacak hiç bir yan yoktur. Zaten bu nedendir ki, Öncü Savaşı savunan örgütler, hiç bir zaman kendilerini “maoist” olarak tanımlamamışlardır. Ancak anlaşılmayan yan, Öncü Savaşı devrimi “proletarya diktatörlüğüne götürmez” olduğu iddiasıdır.

Bilebildiğimiz kadarıyla, bu arkadaşlar, ülkemizdeki baş çelişkiyi feodalizm ile köylülük arasında saptadıklarından önümüzdeki devrimci aşamanın “Yeni Demokratik Devrim” olduğunu savunurlar. Öyle ki, yeni partinin yeni programının 138. paragrafında “Yeni Demokratik Devrim sonucunda kurulan demokratik halk diktatörlüğü proletarya diktatörlüğünün hazırlanışı iken, proletarya diktatörlüğü de bu devrim ve iktidarı mantıksal sonucudur” denilmektedir. Bu belirlemelerine göre, “iyi niyetli stratejiler”in, “Yeni Demokratik Devrim” sonrasında “proletarya diktatörlüğüne” gitmek için Öncü Savaşı verileceğini düşünüyorlar olmaları gerekir. Böyle bir şeyi kendi içlerinde “maoizmden sapma”ların bile düşündüğünü sanmadığımız gibi, hiç kimsenin ele geçirdiği kendi iktidarı karşı (“Yeni Demokratik Devrim”ci iktidara karşı) gerilla savaşı, Öncü Savaşı yürütmeyi düşünecek kadar (deyimi mazur görün) ruh hastası olduğu da söylenemez.

Buraya kadar gördüğümüz gibi, yeni “maoist komünist” partisi, sürekli birbiriyle çelişen, Marksist-Leninist teoriye ters düşen, eklektik ve baştan savmacı bir yaklaşımdır. Önsel olarak içinde buldukları örgütsel sorunları olgusal düzeyde saptayabilmiş olsalar bile, ideolojik bakış açılarındaki çelişkiler, bunları doğru biçimde değerlendirmekten uzaklaştırmaktadır.

TKP (ML) örgütlenmesinin kuruluşundan

itibaren içinde taşıdığı çelişkiyi 1975 yılında *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*'de şöyle ortaya koymuştuk:

“TİKKO, emperyalizmin III. bunalım dönemini ve bu dönemin özelliklerinin politikleşmiş askeri savaşta meydana getirdiği değişimleri (Öncü Savaşı), silahlı gücün ve kitle örgütlenmesinin savaşın başlangıcından itibaren diyalektik bir bütün içinde birlikte gelişmesi gerektiğini anlamamıştır...

Çin Devrimini kopye etmek ve pratik içinde zorunlu olarak III. bunalım döneminin bazı özelliklerini fark etmek TİKKO'nun görüşlerine tam bir karşılık kazandırmıştır...”

Evet, devrim stratejisi konusunda ortaya koydukları çelişik görüşlerin temelinde bunlar yatmaktadır. Bir de buna, 1980 sonrasında yaşanan depolitizasyon ve soldaki ideolojizleşmenin getirmiş olduğu “kültürel” sorunlar eklendiğinde, işin içinden çıkamaz hale gelmişlerdir. Bunları çözmeden, yaptıkları “stratejik savaş planı” ve **“temkinli ilerleme taktiği”**nin de bir işe yaramayacağını bugünden söyleyebiliriz. Sorunun özünün dünya görüşünde, “maoizm” belirlemesinde yattığını, umarız, bir gün göreceklerdir.*

* Eski bir parti yeni bir isimle ve yeni program, strateji ve taktikle ortaya çıkarken, daha söylenecek çok söz vardır. Örneğin, “Kadınların Gerçek Kurtuluşu Komünizmle Olacaktır” alt başlıklı bölümde “Kadın ve erkek komünistlerin ilişkisi”ne getirdikleri “çözümlemeler” ve saptamalar başlı başına bir irdeleme konusu olacak kadar “yenilik” içermektedir. Bu bölümde altı tümüyle çizilerek şöyle söylemektedirler: “Kadın ve erkek komünistlerin ilişkisi, komünistlerin özgür insan ilişkileri bilincinin en billur biçimi ve modeli olabilmelidir. Kaldı ki, salt cinsellik üzerinde yükselen birlikte yaşamın, siyasi paylaşım ve üretimin olmadığı bir ‘evlilik’ ilişkisi ne yürür, ne de devrimci bir ilişkiyi geliştirir. Tam tersine bu tür ilişkiler kişileri daha da geriletir. Böylesi evlilik ilişkileri düzen içidir, burjuva feodal insan ilişkilerini yeniden üretir. Profesyonel devrimci veya gerilla da olsalar, siyasi ve örgütsel konum bakımından aralarında ciddi boyutta farklar olan kişilerin ‘evlilik’ ilişkisi de eşitlerin özgür ilişkisi olamaz. Bu ilişki, özellikle de kadının aleyhine modern köleliği, bağımlılığı pekiştirir. Erkeğin lehine kadın üzerinde siyasi iktidar ilişkisini güçlendirir.”

Kitap ve Katalog isteme adresi:

Postfach 1414
55504 Bad Kreuznach
Deutschland

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com
www.kurtuluscephesi.org
www.kurtuluscephesi.net

E-Mail Adresi:

erisyay@kurtuluscephesi.com
erisyay@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: **KESİNTİSİZ DEVRİM II-III**
THKP-C/HDÖ : **TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I**
İLKER AKMAN : **MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **OLİGARŞİ NEDİR?**
THKP-C/HDÖ : **MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOGMA DEĞİL,
EYLEM KILAVUZUDUR-III**
THKP-C/HDÖ : **THKP-C/HDÖ VE 15 YIL**
THKP-C/HDÖ : **POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ
VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **GRAMSCİ ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **REVİZYONİZMİN REVİZYONU**
THKP-C/HDÖ : **ULUSAL SORUN ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **“BDS” : BİR PRAGMATİK SAPMA**
THKP-C/HDÖ : **“YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]**
THKP-C/HDÖ : **DEVİRİM PROGRAMLARI**
THKP-C/HDÖ : **RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER**
THKP-C/HDÖ : **ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ**
THKP-C/HDÖ : **PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI**

KURTULUŞ CEPHESİ SEÇME YAZILAR-I

KURTULUŞ CEPHESİ SEÇME YAZILAR-II

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi dergisinden]

